

LATVIJAS UNIVERISTĀTES
EKONOMIKAS UN VADĪBAS FAKULTĀTE

Starptautiskās ekonomikas un biznesa katedra

ĀRZONU JURISDIKCIJĀS REĢISTRĒTO KOMPĀNIJU
IZVEIDES IZDEVĪGUMS

THE EXPEDIENCY OF THE COMPANIES REGISTERED IN OFFSHORES

BAKALAURA DARBS

Starptautiskās ekonomikas un komercdiplomātijas studiju programma

Autore: **Kristīne Ziemele**

Studenta apliecības Nr.: kz11057

Darba vadītājs: profesors Dr.ekon. Grigorijs Oļevskis

RĪGA 2015

ANOTĀCIJA

Bakalaura darba „Ārzonu jurisdikcijās reģistrēto kompāniju izveides izdevīgums” autore ir Kristīne Ziemele.

Bakalaura darba mērķis ir, noskaidrojot ārzonu jēdzienu un jurisdikcijas izvēli ietekmējošos faktorus, izvērtēt ārzonu kompāniju reģistrēšanas izdevīgumu, salīdzinot Latvijā reģistrētu mikrouzņēmumu ar Kaimanu salās reģistrētu ārzonu kompāniju.

Darba trīs daļās secīgi tiek analizēta informācija par ārzonu jurisdikciju veidošanos un būtību, kā arī tiek aplūkoti ārzonu jurisdikcijas izvēli ietekmējošie faktori un tiek vērtēts ārzonu kompāniju reģistrēšanas izdevīgums uz konkrētas jurisdikcijas un Latvijas piemēra pamata.

Atslēgas vārdi: ārzona, jurisdikcija, beznodokļu zona, ārzonā reģistrēta kompānija

ANNOTATION

The author of the Bachelor Thesis The expediency of the companies registered in offshores is Kristine Ziemele.

The purpose of the Thesis to evaluate the expediency of the companies registered in offshores through determining the concept of offshore and the factors influencing the decision making process on the jurisdiction by comparing a microentrepreneurship registered in Latvia to a limited liability company registered in Cayman Islands.

In the three parts of the Thesis the information about the formation and the essence of the offshore jurisdictions is analysed as well as the factors influencing the decision making process on the jurisdiction are overlooked and the evaluation of the expediency of the companies registered in offshores has been given using an example of the specific jurisdiction and Latvia as a basis.

Key words: offshore, jurisdiction, tax havens, offshore company

Saturs

APZĪMĒJUMU SARAKSTS	5
IEVADS	6
1. ĀRZONU BŪTĪBA.....	8
1.1. Ārzonas pamatprincipi.....	9
1.1.1. Nodokļu apiešana un izvairīšanās no nodokļiem	10
1.1.2. Ārzonu finansu centri	13
1.1.3. Kompāniju reģistrācija ārzonās	14
1.2. Ārzonu izmantošanas aspekti.....	17
1.3. Melnās ārzonu jurisdikcijas	19
2. ĀRZONU JURISDIKCIJU IZVĒLI IETEKMĒJOŠIE FAKTORI	22
2.1 Jurisdikciju pamatprasības.....	24
2.2 Finanšu slepenības novērtējums	27
2.3. Ārzonu finansu centru intensitāte	33
3. KOMPĀNIJAS REĢISTRĀCIJAS SALĪDZINĀJUMS ĀRZONU JURISDIKCIJĀ UN LATVIJĀ.....	38
3.1. Kaimanu salu ārzonas kompānijas reģistrācija.....	40
3.2. Mikrouzņēmuma reģistrācija Latvijā.....	45
3.3. Kaimanu salu un Latvijas salīdzinājums	51
SECINĀJUMI UN PRIEKŠLIKUMI	57
IZMANTOTĀS LITERATŪRAS SARAKSTS	59

APZĪMĒJUMU SARAKSTS

OECD – Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija (*Organisation for Economic Co-operation and Development*)

CCA – kapitāla izmaksu pabalsts (*Capital Cost Allowance*)

CRA – Kanādas ieņēmumu dienests (*Canada Revenue Agency*)

FATCA - Likums par ārvalstu kontu nodokļu pienākumu izpildi (*Foreign Assets Tax Compliance Act*)

GAAR – Vispārējā pret-izvairīšanās regula (*General Anti-avoidance regulation*)

FATF – Finanšu darījumu darba grupa (*Financial Action Task Force*)

OFC – ārzonu finanšu centrs

SEZ – speciālā ekonomiskā zona

IKP – iekšzemes kopprodukts

IEVADS

Ārzonā ir valsts vai teritorija, kurā reģistrētajām kompānijām tiek piešķirtas nodokļu atvieglojumu privilēģijas attiecībā pret rezidentu reģistrētajām kompānijām ar priekšnoteikumu, ka ārzonā reģistrētā kompānija neveic nekādu saimniecisko darbību reģistrācijas valstī. Par saimniecisko darbību tiek uzskatīts kompānijas preču vai pakalpojumu piedāvājums reģistrācijas valstī, kā arī konta atvēršana un naudas plūsmas kontos kādā no reģistrācijas valstī esošajām bankām.

Lielākoties pastāv uzskats, ka kompāniju reģistrācija ārzonās tiek izmantota kā *naudas atmazgāšana*, jo praktiski nevienā jurisdikcijā netiek publicēts patiesais labuma guvējs jeb īstenais kompānijas īpašnieks. Pilnīga anonimitāte tiek nodrošināta ar nominālo amatpersonu palīdzību.

Līdz ar ārzonu jurisdikciju kā finanšu centru lomas paaugstināšanos un to kļūšanu par aizvien lielākiem aktieriem globālajā kapitāla tirgū, kas spēj kompānijām piedāvāt augstu finanšu un kapitāla plūsmu slepenību, šajās jurisdikcijās ir attīstījusies pozitīva vide noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai, terorisma finansēšanai, korupcijai, kā arī nelegālo ieroču tirdzniecībai.

Kompāniju reģistrācija ārzonās rezidējošo valstu budžetam ilgtermiņā var radīt ievērojamus zaudējumus tā dēļ, ka tajās samazinās ieturēto uzņēmumu ienākuma nodokļa apmēri¹, līdz ar to pastāv iespēja, ka valsts nespēs nodrošināt savus pakalpojumus – izglītību, veselības aprūpi u.c. sociālos labumus – tās iedzīvotājiem pilnā apmērā.

Bakalaura darba pētāmā problēma ir ārzonu jurisdikcijā reģistrēto kompāniju izveides izdevīgums.

Autores darba mērķis ir, noskaidrojot ārzonu jēdzienu un jurisdikcijas izvēli ietekmējošos faktoros, izvērtēt ārzonu kompāniju reģistrēšanas izdevīgumu, salīdzinot Latvijā reģistrētu mikrouzņēmumu ar Kaimanu salās reģistrētu ārzonu kompāniju.

Darba uzdevumi ir sekojoši:

- apskatīt ārzonu jurisdikciju veidošanos, lomu un funkcijas;
- noskaidrot ārzonās reģistrēto kompāniju legālās un nelegālās darbības principus;
- raksturot ārzonu jurisdikciju statistiskos rādītājus;
- izvērtēt ārzonu kompāniju reģistrācijas izdevīgumu Kaimanu salās un salīdzināt ar uzņēmumu dibināšanu Latvijā.

---

¹ **Gravelle J.G.**, Tax Havens: International Tax Avoidance and Evasion, Congressional Research Service Report, 2015, [tiešsaiste] – [atsauce 10.05.2015]. Pieejams: <https://www.fas.org/sgp/crs/misc/R40623.pdf>

Darba pirmajā daļā tiek apskatīta ārzonu jurisdikciju vēsturiskā veidošanās un attīstības faktori. Tiek aplūkotas ārzonu funkcijas, noteiktas to raksturojošās pazīmes, kā arī ārzonas tiek apskatītas no to darbības nelegālas izmantošanas aspekta.

Darba otrajā daļā autore apskata statistiskos datus par ārzonu jurisdikciju pakalpojumu sniegšanu globālā mērogā, to slepenības pakāpi, tāpat arī šo jurisdikciju kā ārzonu intensitātes pakāpi.

Darba trešajā daļā autore analizē un kompāniju reģistrēšanas aspektus, kā arī izvērtē to izdevīgumu uz konkrēta piemēra pamata, salīdzinot reģistrāciju ārzonas jurisdikcijā un Latvijā.

Darbā izmantotas ekonomiskās analīzes, matemātiski-statistiskās metodes (salīdzināšana un grupēšana) un grafiskā analīze.

1. ĀRZONU BŪTĪBA

Kā viena no globalizācijas izpausmēm tiek uzskatīta ārzonu rašanās un to izplatīšanās pasaules mērogā uzņēmēju vidū. Globalizācijas definīcijas ir atšķirīgas, taču kopumā tās visas paredz to, ka globalizācija ir likumsakarīgs un objektīvs pasaules ekonomisko, tiesisko, sociālo, politisko, etnisko, reliģisko, psiholoģisko u.c. procesu mijiedarbības galarezultāts, kad notiek visu pasaulē noritošo procesu nacionālo mērogu pāraugšana globālajos mērogos un veidojas visaptveroša starptautiska sistēma. Mūsdienās globalizācija ietekmē gandrīz visu valstu vietējo politiku un attiecības ar ārvalstīm¹.

Globalizācijas process arī tiek saprasts arī ar dažādu kultūru tuvināšanos vienu otrai. Rezultātā daudzas valstis un ģeogrāfiskie reģioni tuvinās viens otram un tādējādi kļūst ciešāk savstarpēji saistīti, bet tajā pašā laikā arī tie kļūst aizvien vairāk viens no otra atkarīgi. Nepārprotami, nevar skaidri noteikt, vai globalizācijas process ir devis vairāk pozitīvā nekā negatīvā, taču ir pareizs uzskats, ka šim procesam un visām no tā izrietošajām sekām ir gan pozitīva ietekme, gan arī negatīva ietekme uz pasaulē noritošajiem procesiem.

20.gs. 90-tajos gados par jaunajām paradigmām kļuva valstu attīstība ar globalizācijas palīdzību un reģionālo integrāciju, līdz ar to ekonomisti akcentēja jaunās iespējas, ko radīja ārpakalpojumu sniegšana, speciālās ekonomiskās zonas, brīvās tirdzniecības līgumi un reģionālā integrācija.² Jau no pašiem pirmsākumiem termina *globalizācija* izpratne atšķīrās un katram nozīmēja kaut ko savu. Globalizācija kā starptautiskās ekonomiskās integrācijas process pats par sevi neizraisīja emocionālu reakciju, taču netiešā atkarība³, kas radās šī procesa ietekmē, gan kļuva par visas sabiedrības problēmu globalizācijā. Netiešās valstu savstarpējās atkarības ietekmē krasi palielinājās to valstu skaits, kuras kļuva atkarīgas no tirdzniecības, ārvalstu kapitāla un pasaules finanšu tirgiem. Pirmkārt, starpkultūru komunikācija radīja zināmus izaicinājumus nedemokrātiskām pārvaldes sistēmām – tā radīja nepieciešamību palielināt indivīda un ekonomisko brīvību. Otrkārt, informācijas tehnoloģiju attīstība un interneta rašanās⁴, līdz ar kuru attīstījās arī elektroniskā tirdzniecība, kā arī ātrāka un lētāka preču transportēšana zināmā mērā piedāvāja iespējas attīstības valstīm, taču

¹ Tūrisma un viesmīlības terminu skaidrojošā vārdnīca, 2008, [tiešsaiste] – [atsauce 05.05.2015]. Pieejams: <http://termini.lza.lv/term.php?term=globaliz%C4%81cija&list=globaliz%C4%81cija&lang=LV>

² **Ryszard Piasecki Miron Wolnicki**, The evolution of development economics and globalization, *International Journal of Social Economics*, Vol. 31 Iss 3, 2004, pp 307., [tiešsaiste] – [atsauce 05.05.2015.]. Pieejams: <http://dx.doi.org/10.1108/03068290410518274>

³ Turpat, 308

⁴ **Ryszard Piasecki Miron Wolnicki**, The evolution of development economics and globalization, *International Journal of Social Economics*, Vol. 31 Iss 3 Emerald Group Publishing Limited, 2004, pp 308, [tiešsaiste] – [atsauce 05.05.2015.]. Pieejams: <http://dx.doi.org/10.1108/03068290410518274>

lielākoties tikai palielināja atšķirību starp globāliem un vietējiem uzņēmumiem. Treškārt, globalizācijas procesa ietekmē tika izveidota Pasaules Tirdzniecības organizācija kā spēcīga, daudzpusēja organizācija, kura spēj efektīvi ietekmēt vietējās valdības, lai tajās valstīs tiktu ieviesti starptautiskās tirdzniecības noteikumi, autortiesības, subsīdiju, nodokļu un tarifu politika¹.

Globalizācija ir ekonomiskais cunami vilnis, kurš pārņem planētu², jo šo procesu nav iespējams apturēt, taču ir nepieciešams tam pielāgoties tā, lai no šī procesa iegūtu pēc iespējas vairāk savas valsts labklājībai.

Brīvā tirgus rašanās paredzēja arī zināmu nodokļu slogu rezidentu jeb vietējām kompānijām, kuras brīvā tirgus apstākļos bieži izkonkurēja multinacionālas kompānijas, kuras spēja savu preci un pakalpojumus patērētājiem piedāvāt lētāk. Lai samazinātu nodokļus, uzņēmēji daļu savu ražotņu sāka pārvietot uz valstīm, kurās ražošanas izmaksas bija zemākas un darbaspēks bija lētāks. Džons Kristensens (*John Christensen*) raksta, ka ārzonu jurisdikciju un ārzonu ekonomikas rašanos ir ietekmējusi globālā kapitāla tirgus liberalizācija, plašākā šī jēdziena skatījumā tādi faktori kā deregulācija, nodokļu sloga samazināšana, tirdzniecības un investīciju plūsmas liberalizācija, kā arī privatizācija³.

1.1. Ārzonas pamatprincipi

Zemu nodokļu vai beznodokļu valstis un teritorijas jeb ārzonu finansiālā ekonomika kā fenomens attīstījās uzreiz pēc Londonas parauga izveidotā Eirotirgus, kad milzīgas privātā un uzņēmumu finanšu kapitāla summas tika uzkrātas ārpus rezidences valsts, veidojot pamatu transnacionālismam⁴. Šī kapitāla pārvaldīšana tika atstāta OECD valstu atkarīgo teritoriju un mikrovalstu pārziņā. Šīs teritorijas ar nolūku sevi pasludināja par zemu nodokļu vai beznodokļu teritorijām – autonomām vai daļēji autonomām jurisdikcijām, kuras piedāvā vājus tiesiskos regulējumus, zemu nerezidentu ienākuma un kapitāla nodokļus vai arī to neesamību⁵. Tam, lai šīs jurisdikcijas spētu darboties, bija nepieciešamas arī finansu

---

¹ **Ryszard Piasecki Miron Wolnicki**, The evolution of development economics and globalization, *International Journal of Social Economics*, Vol. 31 Iss 3, Emerald Group Publishing Limited, 2004, pp 308, [tiešsaiste] – [atsauce 05.05.2015.]. Pieejams: <http://dx.doi.org/10.1108/03068290410518274>

² **Collins M.**, The Pros and Cons of Globalization, *Forbes*, 2015, [tiešsaiste] – [atsauce 05.05.2015]. Pieejams: <http://www.forbes.com/sites/mikecollins/2015/05/06/the-pros-and-cons-of-globalization/>

³ **Christensen J.**, The looting continues: tax havens and corruption, *Critical perspectives on international business*, Vol. 7 Iss 2, Emerald Group Publishing Limited, 2011, pp 179., [tiešsaiste] – [atsauce 05.05.2015]. Pieejams: <http://dx.doi.org/10.1108/17422041111128249>

⁴ Turpat, 177

⁵ Turpat

slepenības iestādes un informācijas apmaiņas trūkums ar trešo valstu autoritātēm, kas šobrīd ir attīstījušies un tāpēc nereti ārzonas spēj izkonkurēt tradicionālos finansu tirgus.

Lielākā daļa ārzonu jurisdikciju ir izvietotas tādās teritorijās, kuras ir iekļautas kādas citas valsts sastāvā, piemēram, Lielbritānijai piederošās Britu Virdžīnu salas, kuras ir zināmas kā ļoti populāra jurisdikcija, kā arī lielākoties atrodas uz salām, jo globālā mērogā ārzona tiek apzīmēta ar jēdzienu *offshore*, kurš burtiskā tulkojumā nozīmē „nost no krasta”¹, līdz ar to tās ir nelielas valstis ar pievilcīgu klimatu un liberālu valdību², kas ārzonu pakalpojumu patērētājos vieš pozitīvu skatījumu uz šo valsti un izraisa vēlmi veikt darījumus ar tādu teritoriju, jo, kā zināms, arī vizuālais faktors ietekmē izvēles izdarīšanu. Šo valstu pamatienākumus veido importa un eksporta nodevas, ieņēmumi no ārzonu kompāniju reģistrācijas un nodokļi, kuri tiek maksāti par vietējo nekustamo īpašumu un vietējo uzņēmējdarbību, kura pati par sevi lielākoties ir tūrisms un finansu industrijas apkalpošana³.

Šobrīd ārzonas ir kļuvušas par nozīmīgiem aktieriem globālajā finanšu tirgū, jo ārzonu jurisdikcijas rada pozitīvu uzņēmējdarbības vidi tiem uzņēmējiem, kuri meklē iespējas, kā samazināt savu nodokļu slogu. Vēsturiski veidojušies ārzonu finanšu centri piedāvā tieši tāds pašus pakalpojumus uzņēmējiem kā tradicionālie finanšu centri, taču ar citādākām prasībām un noteikumiem.

Tā kā ārzonas parasti tiek saistītas ar naudas atmazgāšanu un izvairīšanos no nodokļu nomaksas, ir svarīgi aplūkot atšķirību starp nodokļu apiešanu un izvairīšanos no tiem.

1.1.1. Nodokļu apiešana un izvairīšanās no nodokļiem

Jebkurā valstī nodokļu plānošanas jautājumi ir cieši saistīti ar efektīvu uzņēmējdarbības veikšanu, tāpēc tie īpaši paspilgtinās tad, kad tiek plānota ārējā tirdzniecība, attiecības ar tirdzniecības partneriem, kā arī efektīvas uzņēmuma struktūras izveide⁴, kurā vienmēr tiek iekļauta nodokļu plānošana, tāpēc ir tādas valstis, kuras attīsta savu uzņēmējdarbību, piedāvājot uzņēmumiem izdevīgus nodokļu atvieglojumus kā pakalpojumu.

Tā kā ir pareizs uzskats, ka uzņēmēji reģistrē savas kompānijas ārzonās, lai samazinātu nodokļu slogu, kas būtībā ir nodokļu apiešana, ir svarīgi akcentēt to, ka pastāv

---

¹ **Логачёв С.В., Боева О.Ю., Терентьева З.М.**, ОФФШОРНЫЕ И НЕОФФШОРНЫЕ ЮРИСДИКЦИИ ЕВРОПЫ, АМЕРИКИ, АЗИИ, АФРИКИ И ОКЕАНИИ. Практическое руководство по учреждению и налогообложению иностранных предприятий., ОАО ПФ Красный Пролетарий, 2007, lpp. 6

² **Пеппер Дж.**, Практическая энциклопедия международного налогового и финансового планирования, Издательский Дом ИНФРА-М, 1998, lpp. 6

³ Turpat, 7

⁴ **Шевчук Д.А.**, Оффшоры: инструменты налогового планирования, ГроссМедиа, РОСБУХ, 2008, lpp.27

divu veidu izvairīšanās – likumīgā, kuras apzīmēšanai tiek lietots termins *nodokļu apiešana*, un nelikumīgā, kuru dēvē par *izvairīšanos no nodokļiem*. Saprast atšķirību starp šiem abiem nodokļu sloga samazināšanas veidiem ir ārkārtīgi sarežģīti, jo nav iespējams precīzi noteikt robežšķirtni, kur beidzas nodokļu apiešana un sākas izvairīšanās no nodokļiem.

21.gs. grūtākais uzdevums ir *novilkt* robežu starp ļaunprātīgu un pieņemamu izvairīšanos no nodokļiem – tas tiek dēvēts arī par Herkulesa uzdevumu¹.

Lai skaidrāk izprastu atšķirību starp nodokļu apiešanu un izvairīšanos no nodokļiem, autors savā darbā ir izskatījis divus starpbanku kontu transakciju līdzīgus notikumus dažādos laika periodos Kanādā², kurā viens notikums tiek klasificēts kā pieņemama izvairīšanās no nodokļiem, bet otrs – ļaunprātīga.

2005.gadā Kanādas Augstākajā tiesā tika iesniegta prasība par ievērojamas summas CCA lietas izskatīšanu. Prasītājs bija hipotekārais aizdevējs, kura viens no ienākumu avotiem bija ienākumi no iznomātajiem aktīviem. Hipotēkas aizdevējs iegādājās autotreilerus, aplinkus iznomājot tos atpakaļ pārdevējam un par to pieprasot visai ievērojamu CCA. CRA šo prasību noraidīja, nesaskatot šajā saimnieciskajā darbībā neko, kas nebūtu ievērots saskaņā ar Kanādas GAAR.

Līdz ar Kanādas ieņēmumu dienesta skatījumu uz šo situāciju, Kanādas Augstākā tiesa pieņēma lēmumu padziļināti izskatīt lietu, piemērojot testu, kas sastāvēja no trim daļām. Pirmās daļas uzdevums bija atbildēt uz jautājumu, vai notikusī transakcija radīja nodokļu priekšrocību. Otrās – vai transakcija uzskatāma par izvairīšanos no nodokļa maksāšanas, kuras būtība ir tikai un vienīgi nodokļu priekšrocības saņemšana, nevis *bona fides* (patiesuma) principa transakcija. Treškārt, vai nodokļa priekšrocības gūšana atbilda norādītajai saimnieciskajai darbībai. Šajā gadījumā transakcija atbilda pirmajiem diviem punktiem no trim, līdz ar to radās jautājums par nodokļu priekšrocības gūšanas mērķi. Balstoties uz lietas izskatīšanas procesā gūtajiem faktiem, Kanādas Augstākā tiesa noraidīja prasību, pamatojot to ar faktiem, ka nodokļu tiesiskais regulējums paredz CCA, kas balstīts tikai uz nepieciešamajām aktīvu izmaksām, samazināšanu, kā arī norādot to, ka CRA arguments par šīs transakcijas neatbilstību pakalpojumu sniegšanas norēķinu transakcijai, tā kā netika saskatīts jebkāds hipotēkas aizdevēja ekonomiskais risks, pamatojot, ka risks netiek uzskatīts par nodokļu priekšrocību gūšanas mērķi.

Savukārt 2007.gadā izskatītā lieta Federālajā apelācijas tiesā tika atzīta par ļaunprātīgu izvairīšanos no nodokļiem. Šī lieta zināma arī kā Smita manevrs, kurš paredz mājāsaimniecības

¹ **Simsler J.**, Tax Evasion and avoidance typologies, *Journal of Money Laundering Control*, Vol. 11 Iss 2 Emerald Group Publishing, 2008, pp 125, [tiešsaiste] – [atsauce 05.05.2015.]. Pieejams: <http://dx.doi.org/10.1108/13685200810867456>

² Turpat, 124 - 125

hipotekāro procenta maksājumu pārvēršanu par atskaitāmajiem uzņēmējdarbības izdevumiem. Kāda ģimene iegādājās māju un, tās iegādei, sieva aizņēmas līdzekļus uz nenodrošinātas parādzīmes pamata. Uzreiz pēc šī aizdevuma saņemšanas vīrs sievai pārdeva ģimenes biznesa akcijas vērtībā, kuru nominālvērtības kopsumma bija tieši tāda pati kā aizdevuma apmērs. Uzreiz nākamajā dienā norisinājās divas transakcijas vienādā apmērā – viena, lai nosegtu iepriekšējā dienā saņemto aizdevumu un viena, lai nomaksātu hipotēku. Šajā gadījumā ģimene bija izmantojusi nodokļu aplikšanas kārtības noteikumus, kuros paredzēts, ka tiek pagarināta nodokļu ieņēmumu vai zaudējumu aprēķināšana līdz akciju tālākai pārdošanai, ja akcijas iegādātas par tādu summu, kura ir vienāda ar akciju iegādes koriģētajām izmaksām.

Faktiski, hipotēka nodrošināja finansējumu ģimenes pieprasījuma aizdevumam un šajā gadījumā sievas pozīcija bija tāda, ka viņa varēja atskaitīt hipotēkas procentu maksājumus no viņas ienākumiem no akcijām. Šādas darbības rezultātā tika aprēķināti zaudējumi apmēram 70 000 USD apmērā. Lai gan noteikumu izmantošana starp radnieku pārskaitījumiem un ienākumu pārdali neradīja problēmas, kā arī fakts, ka viens aizņēmums nosedza otra aizņēmuma izmaksas, nebija nelikumīgs, tiesa tomēr uz šīm transakcijām raudzījās kopumā un tās tika atzītas par krāpniecisku shēmu jeb GAAR noteikumu pārkāpumu ar mērķi izvairīties no nodokļu nomaksas.

Banku kontu izmantošana pārskaitījumiem, kuri paredz izvairīšanos no nodokļiem tiek izmantoti visai reti, jo ir iespējams labāk izkontrolēt ienākošās un izejošās naudas plūsmas, tā kā pārskaitījumiem ir nepieciešams norādīt saņēmēja rekvizītus. Daudz slēptāks veids, kā izvairīties no nodokļiem, ir skaidras naudas pārvešana pāri robežai, to nedeklarējot. Lai parādītu arī šādu iespējamo izvairīšanās scenāriju, autors savā darbā analizē Lielbritānijas uzņēmuma Ambrosia¹ atklāto krāpniecisko izvairīšanās no nodokļiem shēmu.

Šis Lielbritānijas uzņēmums nodarbojās ar dārzeņu tirgošanu un, tā kā pieprasījums un noiets bija mērāms visai lielos skaitļos, veikalā tika izmantotas divas kases pircēju ērtībām un rindu samazināšanas nolūkos. Preces tika apliktas ar PVN, līdz ar to visi veikala ienākumi bija tikai no dārzeņu pārdošanas. Taču 2003.gadā policija aizturēja divus preču piegādes kurjerus, kuru piegādājamās preces iepakojumos tika atrasta skaidra nauda 100 000 GBP apmērā. Tika atrasti arī pierādījumi tam, ka iepriekš kurjeri ir pārveduši šādā pat veidā līdzekļus vēl 100 000 GBP apmērā uz Pakistānu. Valdība lūdza finansiālo līdzekļu zaudējumu atlīdzināšanu, balstoties uz Noziedzīgi iegūtu līdzekļu aktu (2002).

---

¹ Simser J., Tax Evasion and avoidance typologies, *Journal of Money Laundering Control*, Vol. 11 Iss 2 pp. 123 – 134, 2008, 125. – 126. lpp., [tiešsaiste] – [atsauce 05.05.2015.]. Pieejams: <http://dx.doi.org/10.1108/13685200810867456>

Tiesas prāvā Ambrosia spēja noliegt savu saistību ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu, spējot pamatot visus savus ienākumus ar to, ka tie visi tika gūti no saimnieciskās darbības veikšanas. Savukārt apelācijas tiesā lietas izskatīšanas procesā tika atrasti pierādījumi tam, ka uzņēmums četrus gadus laikā ir apzināti un sistemātiski krāpis ar ienākumu nodokļa, kā arī PVN nomaksu, norādot daudz zemākus ienākumus no saimnieciskās darbības veikšanas. Lai gan uzņēmuma aizstāvji mēģināja pierādīt to, ka uzņēmumam nebija nodomu nemaksāt nodokļus par summām, kuras netika deklarētas, mēģinot pamatot tās kā nesaistītas ar noziedzīgi iegūtiem līdzekļiem, tiesa tomēr atzina, ka ienākumi ir saistāmi ar uzņēmuma krāpšanos, un krāpšanās ir pirmā pazīme tam, lai aizdomātos par zaudējumiem, kas var rasties.

Ārzonām ir potenciāls attīstīties un kļūt par finanšu centriem, kuri kalpo kā starpnieki darījumiem šajās teritorijās, līdz ar to nākamajā nodaļā tiks pievērsta uzmanība OFC.

1.1.2. Ārzonu finanšu centri

Ārzonu jurisdikcija ir teritorija, kura ir paredzēta kā ārzona un tā tiek aizsargāta ar likumdošanu, taču ne visas jurisdikcijas pāraug par ārzonu finanšu centriem, jo finanšu centru pamatā ir pakalpojumu sniegšana, kuras nodrošināšanai ir nepieciešamas institūcijas, kas ar to nodarbotos¹.

Ārzonu finanšu centri kalpo kā pakalpojumu sniedzēji uzņēmējiem, kuri vēlas sadarboties ar tiem. Plašākā nozīmē ar ārzonu finanšu centru saprotamas valstis, kuras sniedz finanšu pakalpojumus nerezidentu valstu klientiem. Ārzonu finanšu centru izveidošanos sekmēja dažādu pakalpojumu pieprasījuma palielināšanās, kura secīgi izrietēja kā starptautiskā biznesa attīstības rezultāts. Sākumā izveidojās tradicionālie finanšu centri, kuri atviegloja attieksmi pret vēlāko eirodolāru, vēlāk sāka izveidoties arī ārējs finanšu centru tīkls, kurš darbojās nodokļu jurisdikcijās un ar tām saistītos ārzonu centros². Šī tīkla izveide un attīstība kļuva par jaunu, sekundāru tirdzniecības sistēmu, kuras pamatuzdevumos ietilpa gan privātpersonu, gan uzņēmumu mainīgo vajadzību un multinacionālā biznesa izaugsmes apkalpošana³, kuras prasības un darbības veids uzņēmējiem bija daudz pievilcīgāki par tradicionālo finanšu centru piedāvātajiem noteikumiem. Ārzonu finanšu centru izveide un izplatīšanās arī tiek skaidrota ar to, ka tā bija daudzu starptautisko banku reakcija uz

---

¹ Туник И, Поляков В., Офшоры: пособие по увеличению прибыли., СПб.: Питер Пресс, 2008, стр. 233

² Frīdenfelds V., Офшорс. Дарбība un pielietojuma mehānismi, Preses nams, 2001, 4.lpp.

³ Turpat

neatkarīgo valstu valdību tendenci kontrolēt kapitāla plūsmas, ieviešot vietējos ierobežojumus, kuru mērķis bija nodrošināt valdību ar lielāku monetārās politikas kontroli¹, kas savukārt samazināja finansu slepenību konkrētajā teritorijā, līdz ar to padarīja uzņēmējdarbības vidi ne tik pievilcīgu uzņēmējiem. Paaugstinātas valstu valdību kontroles dēļ uzņēmēji aizvien lielāku priekšrocību deva tieši ārzonu finansu centriem, kuri spēja nodrošināt pietiekamu finansu slepenību.

Sekundārie ārzonu finansu centri tika izvietoti trīs tipu ģeogrāfiskajās vidēs – svešas valsts pārņemtās iekšzemes teritorijās, piekrastes teritorijās, kā arī salās², piemēram, Belizā, Seišelu salās vai Britu Virdžīnu salās, kurās tika izmantotas līdzīgas likumdošanas kā tajās valstīs, kurām šīs teritorijas piederēja. Šīs teritorijas var iedalīt četros reģionos³:

- Ziemeļamerika, Karību un Centrālās Amerikas baseina teritorijas;
- Eiropas teritorijas, piekrastes zemes un neatkarīgās salas;
- Āzijas, Klusā okeāna un Okeānijas teritorijas;
- Persijas līča teritorijas.

Ir pašsaprotami, ka finansu slepenība un no tās izrietošā konfidencialitāte, kura rada uzņēmējiem drošību par viņu kapitāla plūsmām, veido pievilcīgu vidi arī noziedzīgi iegūtu līdzekļu apgrozīšanai, kā arī korupcijai, kontrabandai, vardarbībai, krāpšanai un valdību slepenajām aktivitātēm⁴. Tieši šie faktori kalpo par pamatu tam, ka sabiedrībā valda uzskats, ka lielākoties ārzonas tiek izmantotas tikai noziedzīgi iegūta kapitāla apgrozīšanai un terorisma finansēšanai, taču ārzonu finansu centri piedāvā plašu klāstu pakalpojumu līdzīgi kā rezidentu jeb tradicionālie finansu centri – brokeru un banku darbību, tirdzniecību, apdrošināšanu, trustus, fondus, kā arī kompāniju reģistrāciju ārzonās.

1.1.3. Kompāniju reģistrācija ārzonās

Ārzonas ar savu finansu centru palīdzību veic uzņēmējdarbību, piedāvājot dažāda veida pakalpojumus. Neskatoties uz tādu pakalpojumu kā ārzonu banku izveides, apdrošināšanas uzņēmumi, trasti, kā arī dažādi ārzonu jurisdikciju finanšu pakalpojumi,

---

¹ **Zoromé A.**, Concept of Offshore Financial Centers: In Search of an Operational Definition, International Monetary Fund, 2007, pp 24, [tiešsaiste] – [atsauce 07.05.2015]. Pieejams: <https://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2007/wp0787.pdf>

² **Frīdenfelds V.**, Ofšors. Darbība un pielietojuma mehānismi, Preses nams, 2001, 4.lpp.

³ Turpat

⁴ Turpat

vispieprasītākais pakalpojums ir tieši ārzonu kompāniju reģistrācija¹, kuru piedāvā ikviens no jurisdikcijām.

Nodokļu izmaksu samazināšanas pasākumu aktualitāte ir veidojusies vēsturiski, to var saistīt jau ar Senās Grieķijas laikiem, kad uzlikto importa kvotu apiešanai tirgotāji veica papildus preču transportēšanu², kas gan bija laikietilpīgāks process, tomēr ļāva tirgotājiem izvairīties no šo kvotu nomaksas. Tuvākā vēsturē skatoties, nodokļu samazināšanas aktualitāte parādījās līdz ar tirgus liberalizāciju un transnacionālu kompāniju izveidošanos³, kā arī vietējo tirgu pārorientēšanos par nacionālajiem tirgiem, kad lielas transnacionālās kompānijas daļu savu ražotņu pārcēla uz citu valsti tādējādi samazinot savas izmaksas, tajā skaitā arī nodokļu maksājumus, kas ietekmēja ražošanas produktivitāti, to paaugstinot.

Sabiedrībā valda pamatpieņēmums, ka ārzonu kompānijas tiek reģistrētas, lai varētu izvairīties no nodokļu nomaksas un lai legalizētu noziedzīgi iegūtus līdzekļus vai arī finansētu terorismu, tomēr pieejamo informācijas resursu analīzes rezultātā ir saprotams, ka šādas kompānijas tiek reģistrētas nodokļu plānošanas optimizācijas nolūkā, jo nodokļu izmaksas uzņēmējam ir tieši tādas pašas izmaksas kā jebkuras mājsaimniecības un uzņēmuma saimnieciskās darbības izmaksas. Līdz ar to ir pilnīgi skaidrs, ka privātpersona vai juridiska persona ir ieinteresēta tajā, lai tās samazinātu. Ar nodokļu plānošanu tiek saprasta dažādu faktoru izmantošana, piemēram, ģeogrāfisko, tiesisko, ekonomisko, lai samazinātu nodokļu zaudējumus⁴, kuri rodas uzņēmējam, reģistrējot savu uzņēmumu rezidences valstī.

1935. gadā ASV federālais tiesnesis lietā *Helvering vs Gregory* atzinis: «Katrs ir tiesīgs kārtot savas finanšu lietas tā, lai samazinātu nodokļu izmaksas, nevienam nav jāplāno savi izdevumi un ienākumi Finanšu ministrijas labad; pilsonim nav absolūti nekāda patriotiska pienākuma palielināt savas nodokļu izmaksas.»⁵ Arī Eiropas Kopienų tiesa 2006. gadā atzinusi, ka sabiedrību dibināšana citā valstī, lai plānotu nodokļus, nevar būt pamats vispārējai prezumpcijai par izvairīšanos no nodokļu maksāšanas⁶. Ir svarīgi arī atcerēties, ka nodokļu atvieglojumi ārzonu kompānijām tiek piemēroti valsts faktiskās reģistrācijas valstī,

---

¹ Горбунов А.Р., Сорокин Д.Б., Чанов А.В., Кириленко З.Б., Корчмар Л.Л., Кулыба И.В., Лубченков Ю.Н., Новиков С.И., Рябчук А.В., Оффшорные фирмы в международном бизнесе: принципы, схемы, методы, Москва : ДС Экспресс Инк., Евразийский регион , 1997, Ipp. 7

² Туник И, Поляков В., Оффшоры: пособие по увеличению прибыли., СПб.:Питер Пресс, 2008, стр. 26

³ Bahman Bahrami, A look at outsourcing offshore, *Comepetitiveness Rewiev: An International Business Journal*, Vol. 19 Iss 3, Emerald Group Publishing Limited, 2009, pp 212 – 213, [LU datubāzes, tiešsaiste] – [atsauce 05.05.2015]. Pieejams: <http://www.emeraldinsight.com/doi/abs/10.1108/10595420910962089>

⁴ Горбунов А.Р., Сорокин Д.Б., Чанов А.В., Кириленко З.Б., Корчмар Л.Л., Кулыба И.В., Лубченков Ю.Н., Новиков С.И., Рябчук А.В., Оффшорные фирмы в международном бизнесе: принципы, схемы, методы, Москва : ДС Экспресс Инк., Евразийский регион , 1997, стр. 29

⁵ Liberte V., Kā latviešu uzņēmējam izmantot ārzonas nodokļu plānošanā, *Forbes*, 2010. gada jūnijs, [tiešsaiste] – [atsauce 05.05.2015]. Pieejams: <http://bdotax.lv/publikacijas/vita-liberte-ka-latviesu-uznemejam-izmantot-arzonas-nodoklu-planosana>

⁶ Turpat

kas neatbrīvo kompāniju no nodokļu nomaksas tajā valstī, kurā tā veic savu saimniecisko darbību¹, ja, protams, tās valsts likumdošana paredz šāda nodokļa nomaksu.

Tas, kāda veida uzņēmējdarbības forma kompānijai tiek piešķirta, ir atkarīgs no konkrētās reģistrācijas valsts jurisdikcijas piedāvājuma, jo ne visi uzņēmējdarbības veidi ir iespējami. Tāpat arī ir stingri reglamentēts, kādi vārdi nedrīkst būt iekļauti kompānijas nosaukumā. Tie parasti ir vārdi, kas tieši vai netieši norāda uz kompānijas saistību ar valdības struktūrām vai arī var maldināt par tās ieņemamo statusu².

Pie ārzonu kompāniju reģistrēšanas ir svarīgi pieminēt faktu, ka par īstenu ārzonas kompāniju tiek uzskatīta tāda kompānija, kura ir tikai reģistrēta konkrētajā jurisdikcijā, taču tās saimnieciskās darbības veikšana nav nekādā veidā saistīta ar reģistrācijas valsti un tās iedzīvotājiem³, no kā tālāk izriet secinājums, ka vienīgā saistība ārzonas kompānijai ar tās reģistrācijas valsti ir tā, ka tā vienkārši ir konkrētai jurisdikcijai piederoša kompānija, kuras darbības principi ir pasargāti un reglamentēti ar reģistrācijas valsts likumdošanu. Gadījumā, ja kompānija veic saimniecisko darbību reģistrācijas valstī, tā ir uzskatāma par rezidentu jeb mājas kompāniju, līdz ar to arī nodokļu nomaksas apmērs tiek aprēķināts, vadoties pēc tās valsts nodokļu likumdošanas, kas piemērojama mājas uzņēmumiem.

Līdz ar ārzonu finanšu centru pakalpojumu attīstību un pieaugošo klāstu, uzņēmējiem tiek piedāvāts iegādāties jau gatavas kompānijas⁴. Šo kompāniju apzīmēšanai tiek lietots termins *ready-made*, tās savā būtībā paredz to, ka ir jau sagatavoti visi reģistrācijas dokumenti, izvēlēta uzņēmējdarbības forma, kā arī nosaukums, un vienīgais, kas pircējam jāizdara – jāparaksta visi dokumenti tam paredzētajās vietās. Šādu kompāniju tirdzniecība ir sen piekopta prakse, kura netiek uzskatīta par riskantu, ja vien šīs kompānijas tirgotājs ir aģents, kurš pircējā nevieš šaubas par viņa nolūku patiesumu⁵.

Ārzonu kā finanšu centriem, kuri piedāvā savus pakalpojumus patērētājiem, ir savas priekšrocības un trūkumi, kurus izvērtējot, tiek izdarīta izvēle attiecīgi izvēlēties rezidentu vai nerezidentu finanšu centrus savas uzņēmējdarbības veikšanai. Tieši tāpēc turpmākajā darba nodaļā tiks aplūkotas ārzonu priekšrocības, kā arī zaudējumi, ko rada kompāniju reģistrācija ārzonās.

---

¹ **Логачёв С.В., Боева О.Ю., Терентьева З.М.,** ОФФШОРНЫЕ И НЕОФФШОРНЫЕ ЮРИСДИКЦИИ ЕВРОПЫ, АМЕРИКИ, АЗИИ, АФРИКИ И ОКЕАНИИ. Практическое руководство по учреждению и налогообложению иностранных предприятий., ОАО ПФ Красный Пролетарий, 2007, стр. 8

² **Пеппер Дж.,** Практическая энциклопедия международного налогового и финансового планирования, Издательский Дом ИНФРА-М, 1998, 32, 33 стр.

³ Turpat

⁴ **Логачёв С.В., Боева О.Ю., Терентьева З.М.,** ОФФШОРНЫЕ И НЕОФФШОРНЫЕ ЮРИСДИКЦИИ ЕВРОПЫ, АМЕРИКИ, АЗИИ, АФРИКИ И ОКЕАНИИ. Практическое руководство по учреждению и налогообложению иностранных предприятий., ОАО ПФ Красный Пролетарий, 2007, стр. 19

⁵ Turpat

1.2. Ārzonu izmantošanas aspekti

Ārzonu pakalpojumu sniegšanas jeb biznesa izveides pamatā bija trīs darījumu sektori, kuri jānosedz – privātais, korporatīvais un finansu¹.

Atsaucoties uz iepriekš darbā skaidroto ārzonu finansu centru darbības atbilstību tradicionālajiem finansu centriem, ieguvums no kompānijas reģistrācijas ārzonā ir pilns pakalpojumu klāsts līdzīgi kā tradicionālajos finansu centros – ja agrāk ārzonas galvenais uzdevums bija kapitāla izvešana ārpus valsts robežām, tad tagad ārzona kalpo kā instruments maksājumu stabilizēšanai, importa-eksporta līgumu cenas regulēšanai, autortiesību tirdzniecībai, valūtas konvertācijas līgumu apmaksai, iekārtu iznomāšanai, rekrutēšanai, īpašumu iegādei ārvalstīs u.c.²

Viennozīmīgi, ļoti liels ieguvums uzņēmējiem no ārzonu izmantošanas ir tieši nodokļu sloga samazinājums, tā kā ienākuma nodokļa izmaksas netiek piemērotas vai arī tās ir daudz zemākas salīdzinājumā ar rezidentu kompāniju izmaksām. Šī darbība tiek uzskatīta par taupības mērķi daudziem pakalpojumu izmantotājiem³. Kā jau iepriekš darbā tika minēts, ārzonās reģistrētajām kompānijām nav jāmaksā ienākuma nodoklis reģistrācijas valstī, taču tās nav pilnībā pasargātas no nodokļu nomaksas uzņēmējdarbības veikšanas valstī.

Kā ārzonu pievienotā vērtība var tikt minēta finansu slepenība, kuras ietvaros jurisdikcijas ar likumiem nosaka informācijas neizpaušanu trešajām personām, līdz ar to jebkurš, kurš ir nolēmis izmantot ārzonu finansu centru pakalpojumus, var justies drošs par to, ka informācija par kapitāla plūsmām un kompāniju patiesajiem labuma guvējiem netiks izpausta, līdz ar to šīs personas tādā veidā spēs pasargāt savus ienākumus un to apgrozību. Klientu konfidencialitātes garantija ārzonu jurisdikcijās tiek aizsargāta ar vietējo likumdošanu un tiesu sistēmu⁴. Finansu slepenība sevī ietver gan ļoti spēcīgu banku slepenību – informācija no bankām un citām finansu institūcijām nav iegūstama trešajām personām oficiāliem mērķiem, kā nodokļu iekasēšana, un arī juridisko personu slepenība – nekāda veida informācija par jebkuru no uzņēmējdarbības veidiem netiek izpausta, tāpat arī netiek sniegta informācija par tām personām, kurām ir rīcībspēja operācijām ar finanšu kontiem un balsstiesības attiecībā uz aktīvu izlietojumu⁵.

¹ Frīdenfelds V., Ofšors. Darbība un pielietojuma mehānismi, Preses nams, 2001, 11.lpp.

² Туник И, Поляков В., Офшоры: пособие по увеличению прибыли., СПб.:Питер Пресс, 2008, стр. 15

³ Turpat, 12

⁴ Туник И, Поляков В., Офшоры: пособие по увеличению прибыли., СПб.:Питер Пресс, 2008, стр. 12

⁵ Booijink L., Weyzig F., IDENTIFYING TAX HAVENS AND OFFSHORE FINANCE CENTRES, Tax Justice Network Briefing paper, 2007, [tiešsaiste] – [atsauce 05.05.2015.]. Pieejams: http://www.taxjustice.net/cms/upload/pdf/Identifying_Tax_Havens_Jul_07.pdf

Savu finansiālo līdzekļu ieguldīšana ārzonās pasargā to īpašnieku no ekonomiskajām svārstībām rezidences valstī. Līdz ar to finansu esamība un apgrozība ārzonās pasargā no tādiem riskiem kā inflācijas maiņas, valdību nedrošība un nestabilitāte¹, kas ļauj uzņēmējam būt drošam par to, ka viņa kapitāls tiks pasargāts no saimnieciskās darbības finansiālajām krīzēm, kā arī citām ekonomiskajām svārstībām, kuras negatīvi var ietekmēt kapitāla apjomu un izraisīt tā samazināšanos.

Kā vēl vienu iemeslu, kāpēc apgrozīt savas finanses ārzonu kompānijās, ir vērts minēt arī faktu, ka nereti, ārzonu jurisdikcijās reģistrēto kompāniju patiesā labuma guvēji tiek nodrošināti ar iespēju iegūt termiņuzturēšanās atļaujas kompānijas reģistrācijas valstī, protams, ar noteikumu, ka konkrētā jurisdikcija to paredz², tādējādi iegūstot zināmas privilēģijas tās valsts teritorijā.

Ārzonu jurisdikcijā reģistrēto kompāniju uzņēmējdarbība jau pirmsākumos paredz kapitāla plūsmu, jo uzņēmējdarbības jēdziens ir saistīts ar finansu līdzekļu apgrozību, līdz ar to nepastāv iespēja, ka tās finanses, kuras aizplūst uz ārzonām, neatgriezīsies atpakaļ, jo ir skaidrs, ka finansu līdzekļus ir izdevīgāk pārvērst par aktīviem, nevis glabāt naudaszīmju veidolā³, šeit uzņēmēji vadās pēc principa „nauda pelna naudu”, pieņemot to, ka katra uzņēmēja mērķis ir peļņas gūšana no kapitāla apgrozības, kā arī preču un pakalpojumu tirdzniecības..

Vadims Poļakovs (*Вадим Поляков*) un Igors Tuniks (*Игорь Туник*) uzskata, ka kompānijas reģistrēšana ārzonās ir ekonomiski attaisnojusies tad, ja šīs kompānijas iekšējo maksāto nodokļu apmērs ir lielāks nekā 10 000 USD un kompānijas kopējais apgrozījums ir lielāks nekā 100 000 USD, jo šis kritērijs izpildās arī maziem uzņēmumiem⁴, līdz ar to ir pamatoti teikt, ka jebkuras kompānijas reģistrācija ir ekonomiski attaisnojusies rīcība. Un, ja tā ir ekonomiski attaisnojusies rīcība, tad ir secināms tas, ka uzņēmuma reģistrācija ārzonā ir ieguvums uzņēmējiem.

Tā kā ārzonas kļūst par aizvien populārākiem aktieriem globālā tirgū, to piedāvāto pakalpojumu pieprasījums paaugstinās, līdz ar to arī ārzonām nākotnē būs jāievieš inovācijas un izdevīgāki noteikumi pakalpojumu izmantošanai, kuras ļaus tām konkurēt gan savā starpā, gan arī ar nacionālajām valdībām⁵.

---

¹ **Booijink L., Weyzig F.**, IDENTIFYING TAX HAVENS AND OFFSHORE FINANCE CENTRES, Tax Justice Network Briefing paper, 2007, pp 11 [tiešsaiste] – [atsauce 05.05.2015.]. Pieejams: http://www.taxjustice.net/cms/upload/pdf/Identifying_Tax_Havens_Jul_07.pdf

² **Шевчук Д.А.**, Оффшоры: инструменты налогового планирования, ГроссМедиа, РОСБУХ, 2008, lpp.5

³ **Туник И, Поляков В.**, Оффшоры: пособие по увеличению прибыли., СПб.:Питер Пресс, 2008, стр. 14

⁴ Turpat

⁵ **Vashistha Atul, Vashistha Avinash**, The Offshore Nation: strategies for success in global outsourcing and offshoring, McGraw-Hill, 2006, pp. 213

Ja uzņēmēji iegūst no ārzonu jurisdikcijās piedāvāto pakalpojumu izmantošanas, un konkrētās jurisdikcijas arī, tad rezidējošo valstu valdībām rodas liels budžeta samazinājums tā dēļ, ka tajās samazinās iedzīvotāju un uzņēmumu ienākuma nodokļu apmēri¹, kas ilgākā laika perspektīvā varētu radīt valstīm lielus budžeta zaudējumus, līdz ar to pastāv iespēja, ka valsts nespēs nodrošināt savus pakalpojumus tās iedzīvotājiem – izglītību, veselības aprūpi u.c. sociālos labumus.

Nepārprotami, arī ārzonās pastāv krāpšanas mēģinājumi. Šoreiz ar to ir domāti aģenti jeb konsultanti uzņēmējiem, kuru galvenais uzdevums ir palīdzēt uzsākt un attīstīt savu biznesu ārzonā. Pastāv daļa tādu ārzonu aģentu, kuru vēlme nopelnīt neaprobežojas ar saņemto atlīdzību par profesionāli sniegtajiem pakalpojumiem, tāpēc parasti tiek izvēlēts tāds konsultants, kuram ir ilga pieredze šajā jomā un ir labas klientu atsauksmes². Jo vairāk klientu atsauksmju, jo labāk, tā kā tas nozīmē, ka šis konsultants ir profesionāls un ir darbojies ar daudz dažādiem klientiem, līdz ar to viņam ir augsts zināšanu līmenis.

1.3. Melnās ārzonu jurisdikcijas

Darba sākumā autore skaidroja to, ka nodokļu apiešana un izvairīšanās no nodokļiem ir divi dažādi jēdzieni, no kuriem viens ir likumīgs, bet otrs – nē, un iepriekšējās nodaļās sniegtā informācija tika balstīta uz nodokļu apiešanu, tad autore uzskata, ka ir nepieciešams aplūkot arī izvairīšanos no nodokļu maksāšanas, ārzonu kompāniju izmantošanu naudas atmazgāšanai, kā arī terorisma finansēšanai. Pēc autores domām, ir nepieciešams aplūkot uzņēmējdarbību, izmantojot ārzonu pakalpojumus, kura nav likumīga, lai saprastu to, kāpēc termins *ofšors* lielākoties vienmēr tiek saistīts ar nelegālu izvairīšanos no nodokļiem.

Tā kā arī ir zināms, ka nav iespējams konkrēti noteikt robežšķirtni starp to, kur beidzas nodokļu apiešana, un sākas izvairīšanās no nodokļiem, ārzonas shēmas darbības likumību izvērtē, uz katru gadījumu skatoties atsevišķi, ņemot vērā tiesu un arbitražu kritērijus, kuri tiek izmantoti nodokļu maksājumu samazināšanas likumības pamatošanai³.

Izvairīšanās no nodokļiem ir tikai viens no mērķiem, lai izmantotu ārzonas nelegālā to izpratnes būtībā. Kā mērķi vēl tiek nosaukti arī noziedzīgu līdzekļu legalizācija, terorisma finansēšana un koruptīvu darbību veikšana, kas tiek izprasta ar tieša vai netieša kukuļa pieprasīšanu, piedāvāšanu, došanu un ņemšanu, vai kāda cita rakstura labumu vai iespēju, kas

¹ Gravelle J.G., Tax Havens: International Tax Avoidance and Evasion, Congressional Research Service Report, 2015, [tiešsaiste] – [atsauce 10.05.2015]. Pieejams: <https://www.fas.org/sgp/crs/misc/R40623.pdf>

² Корнеева Е.И., ОФШОРНЫЙ МИР. ВЗГЛЯД ИЗНУТРИ, ЗАО Издательство Экономика, 2001, стр. 29

³ Чашин А.Н., Офшорные зоны: правовое регулирование, Москва: Дело и Сервис, 2010, стр. 28

ietekmē kukuļa, cita rakstura labuma vai iespējas ņēmēja pienākumu atbilstošu izpildi vai uzvedību¹.

Ārzonu nodokļu shēmas ir liela problēma mājas valstīm, jo ciestais zaudējums no izvairīšanās no nodokļu nomaksas ir mērāms miljardos USD ik gadu. Izvairīšanās no nodokļu nomaksas shēmas var būt visdažādākās, respektīvi, tiek darīts viss, lai finanšu līdzekļi aizplūstu uz ārzonu, šī kapitāla plūsma parasti tiek nodrošināta, izsniedzot viltus aizdevumus, izmantojot rēķinu pavadzīmju falsificēšanu, hipotekāro aizdevumu izsniegšanu, ārzonu apdrošināšanas kompānijas, kā arī naudas kartes un kredītkartes². Pēc autores praktiskajām zināšanām, atšķirība starp naudas kartēm un kredītkartēm ir tā, ka ar naudas kartēm ir iespējams tikai izņemt skaidru naudu bankomātos, kuri šo kartes veidu apkalpo. Un, visbeidzot, transakcijas tiek izmantotas, lai veiktu arbitrāžas darījumus un manipulētu ar noteikumiem starp zemo nodokļu teritorijām un mājas valstīm³.

Iemesls, kurš ārzonu teritorijas padara par pievilcīgām un atvieglo plaša apjoma kriminālo un neētisko darbību veikšanas ieņēmumu atmazgāšanu, ir barjera, kuru veido teritoriju slepenība, kura noteikta vai nu ar banku slepenības likumdošanu vai arī tiesu *de facto* rīkojumiem⁴, kas nerada iespēju izkontrolēt šīs finanšu plūsmas un izcelsmi. Naudas atmazgāšanas metodes variē sākot ar relatīvi vienkāršām shēmām līdz pat augsti strukturētiem un sarežģītiem scenārijiem finanšu līdzekļu pārskaitīšanai uz ārzonām⁵.

Melno ārzonu jurisdikciju termins ir radies līdz ar OECD Foruma tā sauktā *black list* jeb melnā saraksta izveidošanu 1998.gadā, kurā tika nosauktas konkrētas ārzonu jurisdikcijas, kuras tika uzskatītas par kaitīgām globālajā kapitāla tirgū⁶. Forums tika izveidots kā secīgs process 1998. gadā OECD izveidotajam ziņojumam par kaitīgu nodokļu sāncensību, kurā tika nosaukti faktori, pēc kuriem ārzonas varētu tikt identificētas⁷. Šajā ziņojumā OECD izkristalizēja, ka ārzonas ir tādas teritorijas, kurām nav noregulēti nodokļi attiecībā uz

---

¹ Ārzonu finanšu centri un korupcija. Informatīvs materiāls KNAB izmeklētājiem, Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs, 2006, lpp. 6 - 7 [tiešsaiste] – [atsauce 20.05.2015]. Pieejams: http://www.knab.gov.lv/uploads/free/dinicola_arzonas_lv.pdf

² **Simsler J.**, Tax Evasion and avoidance typologies, *Journal of Money Laundering Control*, Vol. 11 Iss 2, pp.124, 2008, [tiešsaiste] – [atsauce 05.05.2015.]. Pieejams: <http://dx.doi.org/10.1108/13685200810867456>

³ Turpat

⁴ **Christensen J.**, The looting continues: tax havens and corruption, , *Critical perspectives on international business*, Vol. 7 Iss 2, Emerald Group Publishing Limited, 2011, pp 177, [tiešsaiste] – [atsauce 05.05.2015]. Pieejams: <http://dx.doi.org/10.1108/17422041111128249>

⁵ Turpat

⁶ **Kudrle, R.T.**, Did blacklisting hurt the tax havens?, *Journal of Money Laundering Control*, Vol. 12 Iss 1, Emerald Group publishing Limited, 2009, pp 35, [tiešsaiste] – [atsauce 16.05.2015.]. Pieejams: <http://dx.doi.org/10.1108/13685200910922633>

⁷ Turpat

ienākumiem, tāpat tajās ir arī efektīvas informācijas apmaiņas un teritoriju caurskatāmības trūkums¹.

FATF ir 1989. gadā starpvaldību izveidota politikas veidošanas institūcija naudas atmazgāšanas, terorisma finansēšanas u.c. draudiem starptautiskās finansu sistēmas integrācijas procesā dalībvalstu jurisdikciju ietvaros². Tās izveidotais ieteikumu krājums dalībvalstu jurisdikcijām šobrīd tiek uzskatīts par starptautisko standartu kā abu iepriekš nosaukto darbību, tā arī masu iznīcināšanas ieroču izplatīšanas apkarošanai³, līdz ar to arī FATF pārziņā ir zināma atbildība un kontrole jurisdikciju ietvaros, tam ir izveidota speciāla Starptautiskās sadarbības uzraudzības grupa, kura kontrolē FATF ietverto jurisdikciju naudas atmazgāšanas, terorisma finansēšanas un masu iznīcības ieroču apkarošanas ieteikumus⁴.

---

¹ **Kudrle, R.T.**, Did blacklisting hurt the tax havens?, *Journal of Money Laundering Control*, Vol. 12 Iss 1, Emerald Group publishing Limited, 2009, pp 35, [tiešsaiste] – [atsauce 16.05.2015.]. Pieejams: <http://dx.doi.org/10.1108/13685200910922633>

² Who we are, Financial Action Task Force, [tiešsaiste] – [atsauce 20.05.2015.]. Pieejams: <http://www.fatf-gafi.org/pages/aboutus/>

³ Turpat

⁴ High-risk and non-cooperative jurisdictions, Financial Action Task Force, [tiešsaiste] – [atsauce 20.05.2015.]. Pieejams: <http://www.fatf-gafi.org/topics/high-riskandnon-cooperativejurisdictions/>

2. ĀRZONU JURISDIKCIJU IZVĒLI IETEKMĒJOŠIE FAKTORI

Vairāk nekā puse no visiem starptautiskajiem banku aizdevumiem un apmēram viena trešdaļa no visām ārvalstu tiešajām investīcijām aizplūst tieši uz ārzonu jurisdikcijām¹, tāpēc ir iespējams pamatot ārzonu kā nozīmīgu globālā finansu tirgus aktieri, kurš pastāv līdzvērtīgi kā tradicionālie finansu tirgi.

Tā kā ārzonās reģistrētās kompānijas ir tieši saistītas ar uzņēmējdarbības veikšanu, autore darbā ārzonās reģistrēto kompāniju darbības apzīmēšanai lieto jēdzienu *ārzonu business*. Ārzonu business sākas ar kompānijas reģistrācijas lēmumu. Tam būtu nepieciešama aģenta konsultācija, kurš spētu palīdzēt izprast konkrētās ārzonas kompānijas darbības shēmu, kā arī piedāvāt ārzonas jurisdikciju, kura būtu vispiemērotākā un atbilstošākā². Tāpat arī pastāv uzskats, ka iegādāties jau gatavas kompānijas saimnieciskās darbības veikšanai nav visai korekti, jo tādā gadījumā izpaliek mērķa noteikšanas process³, kas šajā gadījumā ir ārkārtīgi svarīgi tāpēc, lai uzņēmējs, kurš vēlas reģistrēt kompāniju ārzonā, spētu sabalansēt savu budžetu un atrast viņam piemērotu jurisdikciju uzņēmējdarbības veikšanai, lai uzņēmums nesaskartos ar likvidācijas risku.

Pēc jurisdikciju ģeogrāfiskās atrašanās vietas atkarībā no to tuvuma rūpnieciski attīstītajām valstīm, finansu centriem, kā arī tirdzniecības ceļiem, tās var iedalīt respektablās un liberālās⁴ jurisdikcijās. Respektablās ir, piemēram, Gērnsi, Kaimanu salas, Bermudu salas, bet liberālas – Bahamu salas un Seišelu salas. Protams, arī kompāniju reģistrācijas izmaksas katrā no šīm valstīm ir dažādas.

Autore savā darbā ir apkopojusi informāciju par aptuvenajām izmaksām kompānijas reģistrēšanai kādā no ārzonu jurisdikcijām (skatīt att. 2.1.). Tajā ir redzams, ka vislielākās izmaksas ir kompānijas reģistrācijai Labuānā, kura ir Malaizijai piederoša teritorija Klusā okeāna piekrastē, tās sastāda 8 345 USD, taču vislētāk izmaksā kompānijas reģistrācija Belizā, Panamā un Dominikā, visās līdzvērtīgi 1 495 USD. Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotajai Karalistei piederošās teritorijas savu jurisdikciju ietvaros piedāvā kompāniju reģistrāciju, kuru izmaksas svārstās no 1 545 USD Britu Virdžīnu salās līdz pat 7 807 USD Bermudu salās. Ņemot vērā to, ka šajās jurisdikcijās visās tiek ievēroti britu likumdošanas

---

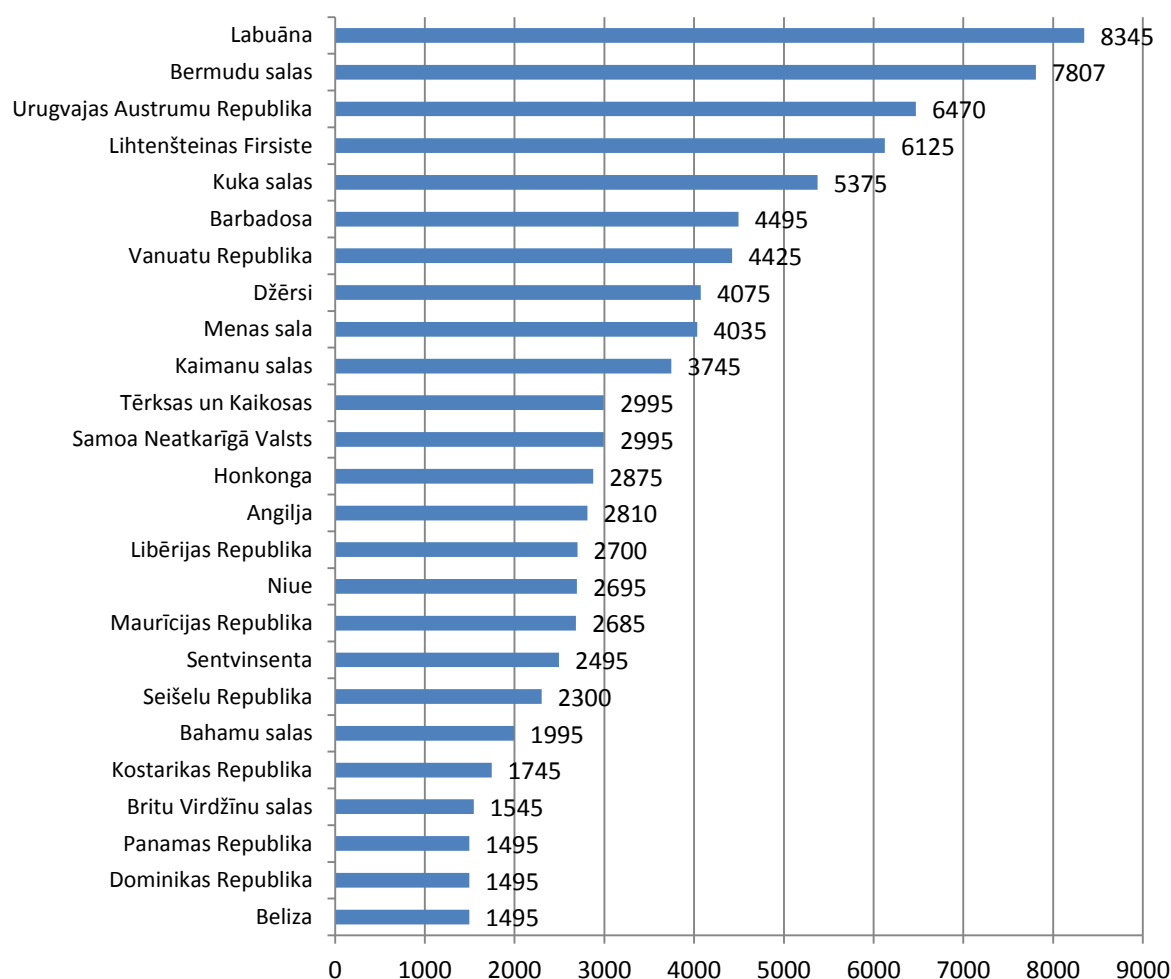
¹ **Christensen J.**, The looting continues: tax havens and corruption, 2011, Critical perspectives on international business, Vol. 7 Iss 2 pp. 177 – 196, Emerald Group Publishing Limited, 177. lpp., [tiešsaiste] – [atsauce 05.05.2015]. Pieejams: <http://dx.doi.org/10.1108/17422041111128249>

² Корнеева Е.И., ОФШОРНЫЙ МИР. ВЗГЛЯД ИЗНУТРИ, ЗАО Издательство Экономика, 2001, стр. 15

³ Туник И, Поляков В., Офшоры: пособие по увеличению прибыли., СПб.:Питер Пресс, 2008, стр. 148

⁴ **Горбунов А.Р., Сорокин Д.Б., Чанов А.В., Кириленко З.Б., Корчмар Л.Л., Кулыба И.В., Лубченков Ю.Н., Новиков С.И., Рябчук А.В.**, Оффшорные фирмы в международном бизнесе: принципы, схемы, методы, Москва : ДС Экспресс Инк., Евразийский регион , 1997, стр. 60

pamatprincipi, autore secina, ka uzņēmējs var reģistrēt savu britu kompāniju kādā no jurisdikcijām, izvērtējot, cik viņš ir gatavs maksāt. Eiropas Savienības dalībvalstu vidū Menas sala ir kļuvusi par ļoti populāru ārzonu, kurā reģistrēt savu uzņēmumu un veikt finansu darījumus, tā kā tā var nodrošināt PVN maksātāja reģistrāciju, kurš ir obligāts priekšnosacījums trīspusējiem darījumiem Eiropas Savienībā¹. Līdz ar to par tāda pakalpojuma izmantošanas iespēju uzņēmējam, reģistrējot kompāniju Menas salā, būs jāšķiras no 4 035 USD. Lai reģistrētu savu kompāniju Jaunzēlandei piederošajās teritorijās, uzņēmējam būs jārēķinās ar izmaksām 2 695 USD apmērā Niue vai arī 5 375 USD – Kuka salās. No šī attēla arī redzams tas, ka Honkongas kompānijas reģistrācija izmaksā 2 875 USD, kas ir zemākas izmaksas nekā vairumā Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes jurisdikciju (Tērksas un Kaikosas, Kaimanu salas, Menas sala un Bermudu salas).

att.2.1. Ārzonu kompāniju reģistrācijas izmaksas 2015.gadā, USD²

¹ Корнеева Е.И., ОФШОРНЫЙ МИР. ВЗГЛЯД ИЗНУТРИ, ЗАО Издательство Экономика, 2001, стр. 15

² Offshore Company Incorporation Costs, Offshore Company, [tiešsaiste] – [atsauce 20.05.2015.]. Pieejams: <http://www.offshorecompany.com/company/companycosts.asp>

2.1. attēlā darba autore ir izveidojusi tabulu ar aptuvenajām ārzonu kompāņu reģistrācijas izmaksām, kurās iekļautas arī aģentu pakalpojumu izmantošanas izmaksas.

Tā kā nav iespējams pilnīgi precīzi formulēt, kāpēc cenas ir tieši tādas un ne citādākas, autore tomēr pievērta uzmanību jurisdikciju atrašanās vietai kartē un secināja, ka pārsvarā visas jurisdikcijas, kuras atrodas Latīņamerikas apvidū ir tās, kuru reģistrācijas cenas ir daudz zemākas, piemēram, Beliza, Bahamu salas, Kostarika, Sentvinsenta un Britu Virdžīnu salas. Arī ar tām jurisdikcijām, kuras atrodas netālu no Āfrikas kontinenta, ir līdzīga situācija – kompāņu reģistrācija tajās arī ir samērā lēta, tomēr nedaudz sadārdzinājusies salīdzinājumā ar Latīņamerikas reģionu. Tās ir Seišelu salas, Libērija un Maurīciju salas. Līdz ar jurisdikciju ģeogrāfisko pietuvošanos tuvāk Eiropas kontinentam, arī kompāņu reģistrēšanas izmaksas jurisdikcijās kļūst dārgākas. Klusā okeāna piekrastē esošo jurisdikciju cenas gan ir svārstīgas un tai nav iespējams piemērot ģeogrāfisko faktoru.

Ārzonā reģistrētai kompānijai, tāpat kā jebkurai citai kompānijai, ir nepieciešama arī sava pārvaldes sistēma, kas var būt vienpersoniska vai arī koleģiāla¹. Vienpersoniskā pārvaldes sistēma izpaužas kā uzņēmuma ģenerāldirektors, bet koleģiāla – direktoru padome. Ārzonas kompānijas pārvaldes izpildes funkciju dažu jurisdikciju likumdošanas ietvaros ir iespējams uzticēt arī juridiskai personai, ne tikai fiziskai, tādējādi par ārzonas kompānijas direktoru var kļūt cita kompānija (t.s. korporatīvais direktors)². Ārzonu jurisdikcijas saviem klientiem, lai garantētu patiesā labuma guvēja konfidencialitāti, piedāvā izmantot nominālā servisa pakalpojumus, ar ko saprotama iespēja izmantot nominālos kompānijas pārvaldniekus – direktorus, īpašniekus, prezidentus, sekretārus, kuriem nav nekādas tiešās saistības ar patieso kompānijas īpašnieku un kuri nepiedalās uzņēmuma faktiskajā pārvaldē³.

2.1 Jurisdikciju pamatprasības

Par vissvarīgāko kritēriju ārzonas jurisdikcijas izvēlē Jeļena Korņejeva (*Елена Корнеева*) uzskata to, ka likumdošanai jābūt atbilstošai pastāvošajai situācijai, tai ir jābūt elastīgai un jābūt minimālām prasībām attiecībā uz kompāņu reģistrāciju, kā arī prasībām reģistrētajam kompānijas pamatkapitālam, jurisdikcijai ir jānodrošina iespēja akcionāru

---

¹ Туник И, Поляков В., Офшоры: пособие по увеличению прибыли., СПб.: Питер Пресс, 2008, стр. 59

² Turpat

³ Turpat, 60

sanāksmes rīkot ne tikai noteiktās jurisdikcijas ietvaros¹, bet gan jebkur, paredzot iespēju arī izmantot plašsaziņas līdzekļus.

Latvijā par beznodokļu vai zemu nodokļu valstīm jeb jurisdikcijām tiek uzskatītas 63 teritorijas², tāpēc darba otrajā daļā statistiskie rādītāji par visām ārzonu teritorijām tiks aplūkoti no Latvijas likumdošanas puses, pieņemot, ka visu šo teritoriju kopskaits ir 63.

Tabulā autore ir iekļāvusi klasiskās ārzonu jurisdikcijas³, kā arī ievietojusi populārākās ārzonu jurisdikcijas kompāniju reģistrācijai, kuras atlasītas, balstoties uz darba autores praktisko pieredzi, saskaroties ar šāda veida datiem.

2.1.tabula

Nepieciešamās pamatprasības kompāniju reģistrēšanai jurisdikcijās⁴

Jurisdikcija	Pamatkapitāls	Informācija par patieso labuma guvēju	Minimālais direktoru skaits uzņēmumā	Vai ir nepieciešams sekretārs	Ikgadējā nodeva
Beliza	1 USD	Netiek atklāta	1	Nē	100 USD
Seišelu salas	1 USD	Netiek atklāta	1	Nē	100 USD
Bahamu salas	1 USD	Netiek atklāta	2	Nē	350 USD
Britu Virdžīnu salas (BVI)	1 USD	Netiek atklāta	1	Nē	300 USD
Gibraltārs	63.65 USD ⁵	Tiek atklāta	1	Jā	143.22 USD ⁶

¹ Корнеева Е.И., ОФШОРНЫЙ МИР. ВЗГЛЯД ИЗНУТРИ, ЗАО Издательство Экономика, 2001, стр. 23

² MK Noteikumi Nr.276 „Noteikumi par zemu nodokļu vai beznodokļu valstīm un teritorijām”, 2001.gada 26.jūnijs, [tiešsaiste] – [atsauce 17.05.2015]. Pieejams: <http://likumi.lv/doc.php?id=25839>

³ International Overseas Services INC., Classic Offshore Jurisdictions, [tiešsaiste] – [atsauce 16.05.2015.]. Pieejams: <https://www.ioserv.com/en/jurisdictions/offshore/>

⁴ Jurisdictions, Offshore Simple, [tiešsaiste] – [atsauce 16.05.2015]. Pieejams: http://www.offshoresimple.com/offshore_jurisdictions.htm

⁵ Kurss GBP/USD – 1.571001, vērtība USD aprēķināta, izmantojot MasterCard noteikto kursu uz 18.05.2015., pieejams vietnē: <https://www.mastercard.com/global/currencyconversion/>

⁶ Turpat

Honkonga	0.25 USD ¹	Netiek atklāta	2	Jā. Rezidents	600 USD
Kostarika	20 USD ²	Netiek atklāta	4	Nē	40 USD
Kaimanu salas	1 USD	Netiek atklāta	1	Nē	854 USD
Maurīciju salas	2 USD	Tiek atklāta	2	Jā. Rezidents	1500 USD
Māršala salas	1 USD	Netiek atklāta	1	Jā	450 USD
Panama	1 USD	Netiek atklāta	3	Jā	350 USD

Apkopojot autores izveidotajā tabulā pieejamos datus, var secināt, ka kompānijas reģistrēšanai nepieciešamais pamatkapitāls ir ļoti zems, tāpēc, principā, reģistrēt kompāniju ārzonās var ikviens, kuram ir šāda vēlme. Protams, ārzonas spēj piedāvāt izdevīgākus nosacījumus saistībā ar pamatkapitāla apjomu, jo, piemēram, Latvijā, pieņemot SIA kā vispopulārāko uzņēmējdarbības veidu³, tā uzņēmuma pamatkapitālam ir jābūt vismaz 2 800 EUR⁴. Tā kā iepriekšējā darba nodaļā tika aplūkota arī informācijas izpaušana trešajām personām par ārzonas kompānijas patieso labuma guvēju, šajā tabulā ir redzams, ka gandrīz visās jurisdikcijās informācija par patieso labuma guvēju netiek izpausta, taču Gibraltārā, kura ir Lielbritānijas uz Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes aizjūras teritorija, kā arī Maurīciju salās jeb Maurīcijas Republikā, šī informācija ir pieejama, tāpēc tur visbiežāk tiek izmantoti nominālo kompānijas pārvaldītāju pakalpojumi.

Ikvienā no tabulā iekļautajām jurisdikcijām ir jāmaksā ikgadējā valsts nodeva par licences pagarināšanu kompānijas darbībai, to apjoms svārstās no 40 USD Kostarikā līdz pat 1 500 USD Maurīciju salās, tāpēc reģistrējot kompāniju kādā no šīm ārzonām, ir jārēķinās ar

¹ Kurss HKD/USD – 0.129021, vērtība USD aprēķināta, izmantojot MasterCard noteikto kursu uz 18.05.2015.pieejams vietnē: <https://www.mastercard.com/global/currencyconversion/>

² Vērtība USD aprēķināta, balstoties uz pieejamo informāciju vietnē: <http://costa-rica-guide.com/practical/money/easy-currency-exchange/>

³ Uzņēmumu reģistra un komercreģistra subjektu reģistrācijas dinamika sadalījumā pēc to uzņēmējdarbības formas, Lursoft statistika, [tiešsaiste] – [atsauce 20.05.15.]. Pieejams: https://www.lursoft.lv/lursoft_statistika/?&id=15

⁴ Komerclikums, LR Saeima, 2002, [tiešsaiste] – [atsauce 20.05.15.]. Pieejams: <http://likumi.lv/doc.php?id=5490%20>

papildus izdevumiem katru gadu. Tabulā arī norādīts minimālais kompānijas direktoru jeb pārvaldītāju skaits, no kura redzams, ka Belizā, Seišelu salās, Britu Virdžīnu salās, Kaimanu salās un Māršala salās ir nepieciešams vismaz viens direktors, Maurīciju salās, Honkongā, Bahamu salās šis skaits sasniedz jau 2, atstājot Panamu ar 3 nepieciešamajiem direktoriem kompānijas reģistrēšanai uzreiz aiz Kostarikas, kur šo amatpersonu skaits sasniedz jau 4.

Tāpat lielākajā daļā no jurisdikcijām nav nepieciešams sekretārs, konkrēti šajā tabulā pieņemot to, ka sekretārs un direktors nedrīkst būt viena persona, jo neviena no jurisdikcijām to neparedz. Maurīciju salās un Honkongā ir obligāti nepieciešams kompānijas sekretārs, kurš ir attiecīgi konkrētās valsts rezidents.

No visas tabulas kopumā autore secina, ka teorētiskā informācija atbilst statistiskajiem datiem kā klasiskajās ārzonu teritorijās, tā arī populārākajās jurisdikcijās, kuras ir izveidojušās vēlāk. No pieejamās informācijas var saprast, ka jebkurai no jurisdikcijām ir savas prasības, dažām tās var sakrist, dažām – atšķirties, tāpēc nav iespējams bez izvērtēšanas un saprašanas, kura būtu piemērotākā jurisdikcija, reģistrēt ārzonas kompāniju.

2.2 Finanšu slepenības novērtējums

Darba pirmajā daļā kā viens no ārzonu kompānijas reģistrācijas iemesliem tiek minēta finanšu slepenība, kura tiek arī nosaukta par vienu no faktoriem, kas ietekmē lēmuma pieņemšanu par labu kādai no jurisdikcijām. Līdz ar to, pēc autora domām, ir nepieciešams aplūkot indeksu, kurš nosaka valstu, arī jurisdikciju, finanšu slepenību.

Finanšu slepenības indeksa aprēķināšanai tiek izmantoti 15 dažādi rādītāji katrai valstij un teritorijai, kurus kopumā var iedalīt četrās dažādās grupās – informācija par patiesajiem labuma guvējiem, kurā iekļauts 3 faktoru izvērtējums, uzņēmumu caurskatāmība, kura arī sastāv no 3 dažādiem faktoriem, nodokļu un finanšu regulējumu efektivitāte, kuras izvērtēšanai tiek apskatīti 4 faktori, starptautiskie standarti un sadarbība, kuru izvērtēšanas nolūkos tiek analizēti 5 dažādi faktori¹.

Lai uzskatāmi parādītu būtiskos 15 faktoros, kuri tiek ņemti vērā, aprēķinot katras jurisdikcijas Finanšu slepenības indeksu, tie ir apkopoti 2.2.tabulā, vadoties pēc 4 iepriekš nosauktajām četrām grupām².

---

¹ Secrecy Indicators, Tax Justice Network, [tiešsaiste] – [atsauce 20.05.2015.]. Pieejams: <http://financialsecrecyindex.com/methodology>

² Turpat

Finansu slepenības indeksa faktoru sadalījums pa grupām

Informācija par patiesajiem labuma guvējiem	Uzņēmumu caurskatāmība valstī/teritorijā	Nodokļu un finansu regulējumu efektivitāte	Starptautiskie standarti un sadarbība
Banku slepenība	Uzņēmumu īpašumtiesību publiskojums	Piemērotība informācijas apmaiņai	Naudas atmazgāšanas novēršana
Trastu un nodibinājumu reģistru esamība	Uzņēmumu pārskatu publiskojums	Nodokļu pārvaldes efektivitāte	Automātiska informācijas apmaiņa
Uzņēmumu īpašumtiesību reģistri	Katras valsts pārskats	Izvairīšanās no nodokļu nemaksāšanas veicināšanas	Divpusējie līgumi
-	-	Kaitīgās jurisdikciju likumdošanas (<i>harmful legal vehicles</i>)	Starptautiskās pārskatāmības saistības
-	-	-	Starptautiskā tiesu darbība

Tā kā kompānijas patiesā labuma guvējs un faktiskais kompānijas īpašnieks ārzonu jurisdikcijās var nebūt viena un tā pati persona, tad finansu slepenības indeksa noteikšanai, atsaucoties uz 2.2.tabulas pirmo kolonnu, ir svarīgi analizēt, cik viegli ir pieejama banku kontu patiesā labuma guvēju informācija, kā arī svarīgs aspekts šī faktora izzināšanā ir tas, cik brīvi šī informācija tiek sniegta trešajām personām, tāpat arī faktors, uz kuru vērsta uzmanība, - vai jurisdikcija sniedz informāciju par patiesajiem labuma guvējiem, iekļaujot to reģistrā un padarot publiski pieejamu internetā, līdzīgi arī tiek skatīts jautājums par to, vai jurisdikcijai nepieciešams saņemt dokumentus, kuros sniegta informācija par patieso labuma guvēju, kuri

tālāk tiek iesniegti atbildīgajiem dienestiem, kā arī šī informācija tiek nepārtraukti aktualizēta¹.

Uzņēmumu caurskatāmības analizēšanai tiek izmantoti faktori, kuri paredz internetā pieejamās informācijas daudzuma par patiesajiem un likumīgajiem īpašniekiem pieejamību tiešsaistē, par kuru maksa tiek iekasēta ne lielāka kā 10 USD².

Trešās indikatoru grupas analīzē ietilpst informācija par to, vai kompānijām ir nepieciešams iesniegt atbildīgajām iestādēm informāciju par kompāniju dividenžu izmaksu nerezidentiem, tādējādi šīm institūcijām ļaujot sniegt informāciju citām jurisdikcijām, tāpat arī svarīgs aspekts šeit ir tas, vai vietējās varasiestādes kaut kādā veidā identificē nodokļu maksātājus, lai efektīvi varētu analizēt informāciju par nodokļu ienākumiem³.

Pēdējās indikatoru grupas analīzes nepieciešamība tiek pamatota ar globalizācijas ietekmi, kuras rezultātā ir izveidojusies valstu sadarbība, līdz ar to ir svarīgi saprast, vai kompānijas naudas atmazgāšanas preventīvie pasākumi atbilst FATF noteiktajiem, vai jurisdikcija piedalās daudzpusējās informācijas apmaiņā nodokļu jautājumos, arī ir svarīgi analizēt to, ciktāl konkrēta teritorija ir iekļauta 5 starptautiskajās konvencijās⁴:

- OECD Konvencija par savstarpēju administratīvo palīdzību nodokļu jautājumos (*OECD Convention on Mutual Administrative Assistance in Tax Matters*);
- 2003. gada ANO Pretkorupcijas konvencija (*The 2003 UN Convention against Corruption*);
- 1998. gada ANO Konvencija pret narkotisko un psihotropo vielu nelegālu apriti (*The 1988 UN Convention against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances*);
- 1999. gada ANO Starptautiskā konvencija par cīņu pret terorisma finansēšanu (*The 1999 UN International Convention for the Suppression of the Financing of Terrorism*);
- 2000. gada ANO Konvencija pret transnacionālo organizēto noziedzību (*The 2000 UN Convention against Transnational Organised Crime*).

Lai būtu uzskatāmi un skaidri parādīts, kā arī saprotams, kā tiek aprēķināts finansu slepenības indekss un kādas to ietekmējošo faktoru vērtības tiek ņemtas, piemērojot tās nepieciešamo rezultātu iegūšanai, darba autore darba turpinājumā ir ievietojusi 2.1 formulu.

¹ Secrecy Indicators, Tax Justice Network, [tiešsaiste] – [atsauce 20.05.2015.]. Pieejams: <http://financialsecrecyindex.com/methodology>

² Financial Secrecy Index 2013. Methodology, Tax Justice Network, [tiešsaiste] – [atsauce 20.05.2015]. Pieejams: <http://financialsecrecyindex.com/PDF/FSI-Methodology.pdf>

³ Turpat

⁴ Turpat

Indeksa aprēķināšanai tiek lietota šāda formula¹:

$$FSI_3 = Secrecy Score_i^3 * \sqrt[3]{Global Scale Weight}, \quad (2.1)$$

kur: *FSI* – finansu slepenības indeksa vērtība;
Secrecy score – Slepenības vērtējums, kurš katrai valstij un teritorijai tiek noteikts, pamatojoties uz iepriekš minēto 15 faktoru analīzi;
Global Scale Weight – ārzonu pakalpojumu daļa globālā mērogā.

Atsaucoties uz 2.1 formulu, kurā ir parādīts, kā tiek aprēķināta finansu slepenības indeksa skaitliskā vērtība, var secināt, ka aprēķinu veikšanai ārzonu pakalpojumu daļa globālajā mērogā ir ļoti mazs skaitlis, kurš ietekmē indeksa vērtību pretēji finansu slepenības vērtējuma procentuālajam skaitlim, kurš savukārt ir ļoti liels skaitlis. Tādējādi salīdzinot šos abus skaitļus ir izdarāms pieņēmums, ka pakalpojumu daļa globālā mērogā nav indeksa vērtību būtiski ietekmējošais faktors salīdzinājumā ar finansu slepenības vērtējumu, kurš konkrētai jurisdikcijai tiek piešķirts, pamatojoties uz 15 faktoriem, kuri apkopoti 2.2. tabulā.

Balstoties uz indeksa aprēķināšanu pēc šādas metodes, 2.3.tabulā ir doti visi šie trīs rādītāji katrai no jurisdikcijām.

2.3.tabula

Finansu slepenības indekss 2013.gadā²

Vieta	Jurisdikcija	Slepenības vērtējums, %	Ārzonu pakalpojumu daļa globālā mērogā, %	FSI vērtība
1	Šveice	78	4,916	1 765,3
3	Honkonga	72	4,206	1 283,4
4	Kaimanu salas	70	4,694	1 233,6
7	Libāna	79	0,354	747,9
9	Džērsi	75	0,263	591,7
12	Labuāna	80	0,082	471,7
13	Bahreina	72	0,182	461,2
14	Bermudu salas	80	0,061	432,4

¹ Financial Secrecy Index 2013. Methodology, Tax Justice Network, [tiešsaiste] – [atsauce 20.05.2015]. Pieejams: <http://financialsecrecyindex.com/PDF/FSI-Methodology.pdf>

² Financial Secrecy Index – 2013 Results, Tax Justice Network, [tiešsaiste] – [atsauce 20.05.2015]. Pieejams: <http://www.financialsecrecyindex.com/introduction/fsi-2013-results>

15	Gērnisi	67	0,257	419,4
19	Maurīciju salas	80	0,047	397,9
20	Britu Virdžīnu salas	66	0,241	385,4
22	Makao	71	0,108	360,5
23	Māršala salas	82	0,022	329,6
26	Barbadosa	81	0,021	317,5
27	Libērija	83	0,014	300,9
28	Seišelu salas	85	0,011	293,5
30	Urugvaja	72	0,040	277,5
33	Lihtenšteina	79	0,011	241,0
34	Menas sala	67	0,049	237,3
35	Bahamu salas	80	0,009	226,9
45	Vanuatu	87	0,002	165,0
46	Kostarika	71	0,008	157,6
49	Gibraltārs	79	0,003	147,8
51	Gvatemala	77	0,003	142,4
52	Beliza	80	0,002	129,8
53	Latvija	51	0,090	128,1
55	Aruba	71	0,003	113,3
58	Kirasao	77	0,001	106,4
60	Botsvana	73	0,002	99,0
61	Angilja	76	0,001	96,8
62	Sentvinsenta un Grenadīnas	78	0,001	85,1
63	Tērksas un Kaikosas	78	0,000	81,8
65	Sentlūsija	84	0,000	66,9
67	Antigva un Barbuda	80	0,000	60,5
70	Grenāda	78	0,000	55,8
73	Bruneja Darusalama	84	0,000	50,6
74	Andora	76	0,000	43,4
75	Monako	75	0,000	38,8
76	Samoa	88	0,000	31,0
77	Dominika	79	0,000	26,9
78	Kuka salas	77	0,000	25,3
79	Maldīvija	79	0,000	21,1
80	Sentkitsa un Nevisa	80	0,000	18,5

Autores veidotajā tabulā ir apkopoti statistiskie dati par finansu slepenības procentuālo izteiksmi katrā no jurisdikcijām, slepenības indeksa vērtības izteiksme absolūtajos skaitļos, pēc kuras arī jurisdikcijām tiek piešķirta vieta, kā arī ārzonu pakalpojumu sniegšanas procentuālais apkopojums globālā mērogā. Finanšu slepenības noteikšanas indeksā pavisam kopumā ir ietvertas 82 valstis un teritorijas, kuras sniedz ārzonu pakalpojumus, kopā veidojot 96% no globālā mēroga. Tabulā ir iekļautas tās valstis un teritorijas, kuras uzskatāmas par zemu nodokļu vai beznodokļu teritorijām MK Noteikumos Nr.276 „Noteikumi par zemu nodokļu vai beznodokļu valstīm un teritorijām”, kā arī salīdzinājumam autore tabulā ir iekļāvusi arī statistiskos datus par Šveici (1.vietā pēc finansu slepenības indeksa), kura tiek uzskatīta par vēsturisko ārzonu jurisdikciju un šobrīd arī tiek definēta kā visrespektablākais finansu centrs Eiropā¹. Kopumā visas tabulā iekļautās ārzonu jurisdikcijas veido tikai 15.7% no kopējā ārzonu pakalpojumu sniegšanas apjoma. Tā kā šī indeksa mērķis ir pierādīt to, ka par ārzonām uzskatāmās teritorijas nevar tikt uzskatītas par tām, kurām ir vislielākais finansu slepenības indekss, kā arī tās neveido lielāko daļu ārzonu pakalpojumu, indeksā tiek iekļautas arī tādas valstis kā ASV, Francija, Lielbritānija, Indija u.c.², kuru ārzonu pakalpojumu apmērs kopumā ir 80% no pasaules kopējā apjoma, līdz ar to var secināt, ka ārzonu jurisdikcijas globālā perspektīvā aizņem tikai mazu daļu no pakalpojumu sniegšanas, līdz ar to visas jurisdikcijas var saukt par ļoti maziem aktieriem globālajā ārzonu biznesā.

Ārzonu jurisdikciju slepenības vērtējums variē amplitūdā no 66% Britu Virdžīnu salās līdz 88% Samoa, kas, vadoties pēc Tax Justice Network sniegtā iedalījuma, tās padara par ļoti slepenām jurisdikcijām, bet Latvija tiek vērtēta kā mēreni slepena jurisdikcija ar 51% slepenības. Pēc pieejamajiem datiem ir skaidrs, ka tiešām, balstoties uz pirmajā darba nodaļā aplūkoto teoriju, visas šīs jurisdikcijas saviem klientiem var nodrošināt pietiekamu finansu slepenību.

Atsaucoties uz 2.1.attēlu, kurā tika aplūkotas kompāniju reģistrācijas izmaksas dažādās jurisdikcijās, un, balstoties uz informāciju darba pirmajā nodaļā, kurā teikts, ka viens no svarīgākajiem aspektiem kompānijas reģistrēšanas ārzonas jurisdikcijas izvēlei ir finansu slepenība, autore secina, ka finansu slepenības līmenis ārzonā neietekmē kompānijas reģistrācijas cenu, līdz ar to, pēc autores domām, būtiskāks faktors cenas noteikšanai ir ģeogrāfiskais jurisdikcijas izvietojums, līdz ar to ir vērts aizdomāties par to, vai tiešām finansu slepenība ir tik būtisks faktors jurisdikciju izvēles izdarīšanā. Kā piemēru varam analizēt Belizu un Kuka salas. Kompānijas reģistrēšana Belizā maksā tikai 1 495 USD un

---

¹ Корнеева Е.И., ОФШОРНЫЙ МИР. ВЗГЛЯД ИЗНУТРИ, ЗАО Издательство Экономика, 2001, стр.272

²Financial Secrecy Index 2013. Methodology, Tax Justice Network, [tiešsaiste] – [atsauce 20.05.2015]. Pieejams: <http://financialsecrecyindex.com/PDF/FSI-Methodology.pdf>

finansu slepenības indeksa noteikšanā tā ieņem 52.vietu, turpretī Kuka salas ieņem 78.vietu finansu slepenības indeksa tabulā, taču kompānijas reģistrācijas izmaksas ir 5 375 USD. Šeit rodas jautājums – kāpēc maksāt vairāk par kompānijas reģistrāciju, ja ir iespējams maksāt par šo pakalpojumu mazāk, bet tajā pašā laikā iegūt lielāku kapitāla un tā plūsmas aizsardzību? Viens no faktoriem, kurš ietekmē ārzonu kompāniju reģistrēšanas izmaksas Latīņamerikā varētu būt noziedzības līmenis reģionā. Tā kā ģeogrāfiski vistuvāk Belizai ir Gvatemala, kuras slepkavību līmenis Pasaules Bankas skatījumā ir ļoti augsts – 45 slepkavības uz 100 000 iedzīvotāju¹, kas nākotnē varētu arī ietekmēt noziedzības līmeni pašā Belizā, tas, savukārt, varētu raisīt bažas un neuzticību šīs jurisdikcijas prasībām, tāpēc šīm jurisdikcijām ir jāpadara sava uzņēmējdarbības vide pievilcīgāka citu uzņēmēju acīs. Kā viena no šī uzdevuma īstenošanas metodēm var būt ārzonu kompāniju reģistrācijas izmaksu samazināšana, kas varētu sekmēt uzņēmēju izvēli par labu Belizai.

Tas, cik ļoti ārzona ir ārzona, ir nosakāms un tā skaitliskajām izteiksmēm lieto Ārzonu finansu centru intensitātes reitingu, tāpēc darba nākamajā nodaļā autore apskatīs šo indikatoru.

2.3. Ārzonu finansu centru intensitāte

Ārzonu finansu centru intensitātes proporcija ir 2011. gadā izveidojusies koncepcija, kuras pamatlicējs ir Jans Fihtners (*Jan Fichtner*), un tas parāda to, cik intensīvi jurisdikcija sevi pozicionē kā OFC². Jēdziens *OFC-Intensity* kā empīriskais apzīmējums ārzonas jurisdikcijas lieluma attiecība pret teritorijas IKP (iekšzemes kopprodukts) tika ieviests J.Fihtnera darbā *Privateers of the Caribbean: The Hedge Funds–US–UK–Offshore Nexus* (2014). Šīs proporcijas izveidē ir izmantoti dati no Starptautiskā valūtu fonda, konkrētāk, Saskaņotais portfeļieguldījumu pārskats (*Coordinated Portfolio Investment Survey - CPIS*), un Starptautisko norēķinu bankas – Izvietojuma banku statistika (*Locational Banking Statistics - LBS*)³, kurā ir redzami tādi ceturkšņa dati kā SNB ziņojumā iekļauto vietējo un

---

¹ Crime and Violence in Central America: A Development Challenge, World Bank, 2011, pp 1, [tiešsaiste] – [atsauce 20.05.2015].

Pieejams: http://siteresources.worldbank.org/INTLAC/Resources/FINAL_VOLUME_I_ENGLISH_CrimeAndViolence.pdf

² **Fichtner J.**, Offshore-Intensity Ratio, 2011, [tiešsaiste] – [atsauce 21.05.2015]. Pieejams: <http://www.jfichtner.net/offshore-intensity-ratio/>

³ **Fichtner J.**, *Privateers of the Caribbean: The Hedge Funds–US–UK–Offshore Nexus*, 2011, [tiešsaiste] – [atsauce 20.05.2015]. Pieejams: <http://cch.sagepub.com/content/18/1/37.full.pdf+html>

ārvalstu banku filiāļu finansiālās prasības un saistības¹. CPIS ir brīvprātīgi sniegtu datu pārskats par konkrētas valsts ekonomikas rīcībā esošajiem portfeļieguldījumu vērtspapīriem, kā arī investīciju fondu akcijas un ilgtermiņa un īstermiņa parādvērtspapīriem²

Uzskatāmai šīs proporcijas aprēķināšanai, balstoties uz informāciju par to, kā tas tiek aprēķināts, autore ir izveidojusi formulu:

$$OFC\ Intensity\ Ratio = \frac{CPIS+LBS}{GDP}, \quad (2.2.)$$

kur: *OFC Intensity Ratio* – OFC intensitātes proporcija

CPIS – saskaņotā portfeļieguldījumu pārskata vērtība, mld\$

LBS – izvietojuma banku statistikas vērtība, mld\$

GDP – iekšzemes kopprodukts.

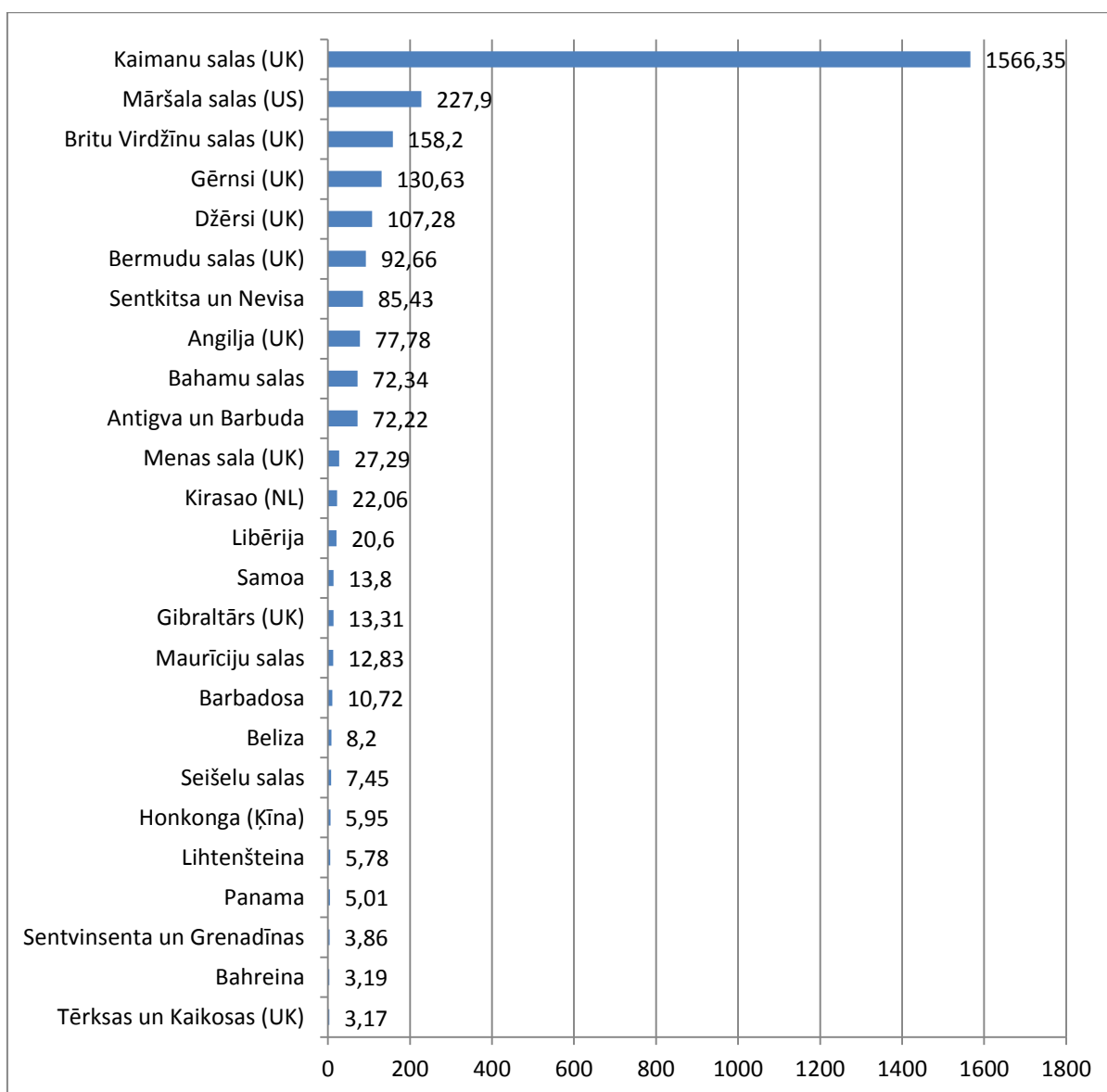
Darba autore 2.2.attēlā ir apkopojusi *OFC Intensity Ratio* salīdzinājumā pa jurisdikcijām, tabulā iekļaujot pieejamos datus par 25 ārzonu teritorijām.

No dotajiem datiem attēlā 2.2. var secināt, ka visintensīvāk kā OFC sevi pozicionē Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes aizjūras teritorija Kaimanu salas. Kopvērtējumā visintensīvākie OFC ir tieši Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes aizjūras teritorijās un ASV pārvaldībā esošās jurisdikcijas. Kā visintensīvāk sevi kā OFC pozicionē Kaimanu salas, kuru OFC intensitātes proporcija ir 1566.35, taču vismazākā intensitātes proporcija, kā 2.2. attēlā ir redzams, ir Tērksas un Kaikosas teritorijai, kura arī ir Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes aizjūras teritorija.

---

¹ Locational banking statistics, Bank for International Settlements, [tiešsaiste] – [atsauce 21.05.2015]. Pieejams: <http://www.bis.org/statistics/bankstats.htm?m=6|31|69>

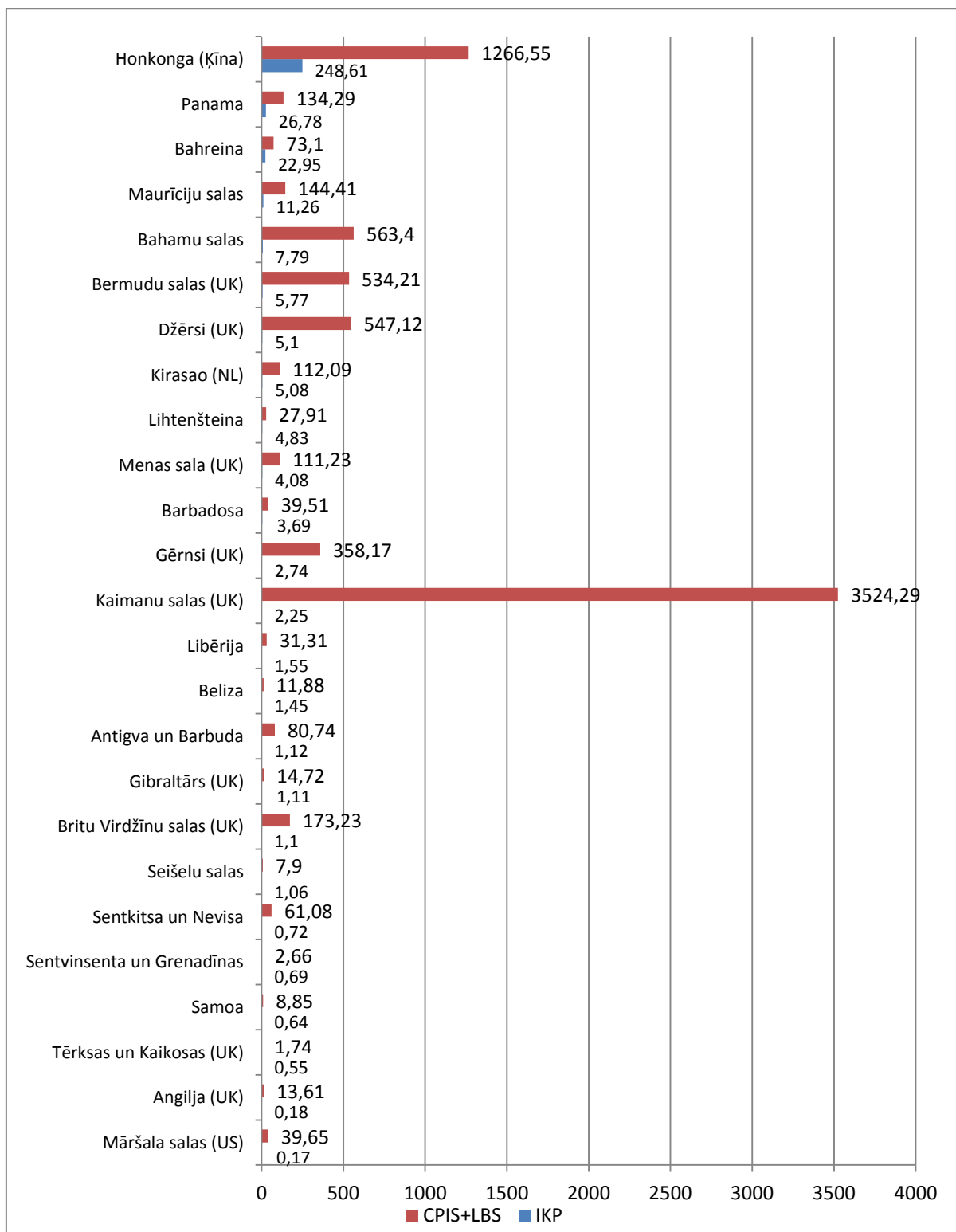
² What is the Coordinated Portfolio Investment Survey (CPIS)?, International Monetary Fund, [tiešsaiste] – [atsauce 21.05.2015]. Pieejams: <http://datahelp.imf.org/knowledgebase/articles/505725-what-is-the-coordinated-portfolio-investment-surve>

att.2.2. *OFC intensitātes proporcija 2011.gadā*¹

Lai parādītu OFC intensitātes proporcijas un tās reitinga ietekmējošo faktoru attiecību, autore ir izveidojusi arī 2.3 attēlu ar jurisdikciju IKP un CPIS un LBS izteiksmēm, kas ir būtiski rādītāji, lai saprastu ārvalstu portfeļinvestīciju pieplūdumu katrā no ārzonu jurisdikciju teritorijām, kas parāda, cik liela daļa ārvalstu investīciju ārzonās ieplūst un salīdzinātu to ar šīs teritorijas IKP.

¹ **Fichtner J.**, Privateers of the Caribbean: The Hedge Funds–US–UK–Offshore Nexus, 2011, [tiešsaiste] – [atsauce 20.05.2015]. Pieejams: <http://cch.sagepub.com/content/18/1/37.full.pdf+html>

att. 2.3. Ārzonu finanšu sadalījums pēc to IKP attiecībā pret CPIS un LBS, mld USD¹

2.3. attēls autores darbā parāda to, kāds ir saskaņotā portfeļieguldījumu pārskata vērtība un izvietojuma banku statistikas vērtība, kas kopā veido ārzemju investīcijportfeli)

¹ **Fichtner J.**, Privateers of the Caribbean: The Hedge Funds–US–UK–Offshore Nexus, 2011, [tiešsaiste] – [atsauce 20.05.2015]. Pieejams: <http://cch.sagepub.com/content/18/1/37.full.pdf+html>

attiecībā pret teritorijas IKP. No šī attēla var secināt, ka CPIS un LBS sadalījums pa teritorijām atkarībā no to IKP ir nevienmērīgs, nereti arī ārzonu teritorijas ar zemu IKP piesaista ļoti daudz investīciju, līdz ar to šo teritoriju statistika, kura tiek apzīmēta ar ārzonu intensitātes proporciju, lielākoties tiek balstīta uz investīcijportfeļu lielumu jurisdikcijā.

No dotās informācijas ir redzams, ka Kaimanu salās ir vislielākais investīcijportfeļa apjoms no visām attēlā iekļautajām investīcijām, kas ļauj secināt to, ka Kaimanu salas ir viena no visvairāk pieprasītajām teritorijām tieši investīciju ziņā, ar ko šī darba ietvaros autore saprot tieši uzņēmēju ienākošos kapitālu aktīvus ārzonu pakalpojumu izmantošanai.

2.3. attēlā apkopoto informāciju apvienojot ar 2.2. attēlu, ir saprotams, ka visvairāk OFC Intensitātes proporciju noteicošais faktors ir tieši portfeļinvestīcijas no ārvalstīm, jo to apjoms katrā no jurisdikcijām ir ļoti krasi lielāks nekā ārzonas teritorijas IKP, aplūkojot Sentkitsas un Nevisas piemēru, ir secināms tas, ka CPIS un LBS investīciju apjoms ir 84,3 reizes lielāks nekā šīs teritorijas IKP, sasniedzot 61,08 miljardus USD pret šīs teritorijas IKP 72 tūkstošu USD apmērā. Līdzīgi ir arī ar Gērnsi ārzonu jurisdikcijai, kura ir Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes aizjūras teritorija, tās IKP un CPIS+LBS rādītāju attiecība ir 130,71:1, kas būtībā nozīmē, ka ārējo portfeļinvestīciju apjoms uz vienu miljardu USD ir 130,71 miljards USD. Tomēr pēc datiem 2.3. attēlā ir redzams, ka absolūtā ārzona, kura pārspēj visas pārējās ārzonu jurisdikcijas to ārzonu finanšu sadalījumā ir Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes aizjūras teritorija, kura atrodas Latīņamerikas reģionā, Kaimanu salas, kuras ārzonu finanšu investīcijportfelis attiecībā pret šīs teritorijas IKP ir 1 566,35 reizes lielāks, kas ļauj izdarīt secinājumus par to, kāpēc Kaimanu salas ir visintensīvākais ārzonu pakalpojumu nodrošināšanas centrs un kāpēc šo pakalpojumu sniegšana aizņem lielu daļu no globālā mēroga.

Darba trešajā nodaļā tiks apskatīta kompānijas reģistrācija ārzonā salīdzinājumā ar tās reģistrāciju Latvijā, kā arī izvērtēti ieguvumi no šo abu veidu kompāniju reģistrācijas.

3. KOMPĀNIJAS REĢISTRĀCIJAS SALĪDZINĀJUMS ĀRZONU JURISDIKCIJĀ UN LATVIJĀ

Darba trešajā daļā autore analizēs un salīdzinās ārzonas kompānijas izveidi un Latvijas uzņēmuma dibināšanu, pamatojoties uz iepriekš darbā analizēto literatūru, kā arī statistiskajiem datiem par jurisdikcijām. Konkrēti šeit paredzēts reklāmas ražošanas uzņēmums A, kurš nodarbojas ar reklāmas izveidi pēc pasūtījuma, pieņemot, ka abos gadījumos kompānijas uzņēmējdarbības forma ir SIA jeb sabiedrība ar ierobežotu atbildību.

Kaimanu salas kā ārzonas jurisdikcija tika izvēlēta pamatojoties uz iepriekš darbā analizētajām tabulām, no kurām saprotams, ka uzņēmuma reģistrācija ar starpnieku līdzdalību šajā jurisdikcijā izmaksā apmēram 3 745 USD, Kaimanu salas ir viena no populārākajām jurisdikcijām, kurās tiek reģistrētas kompānijas, jo tā ir Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes aizjūras teritorija, kuras likumdošana tiek balstīta uz Lielbritānijas likumiem.

Uzņēmuma darbības veids tika izvēlēts atbilstoši tam, kāda veida ārzonu kompāniju reģistrācija tiek atbalstīta konkrētajā reģionā¹, ņemot vērā arī to, kāda veida pakalpojumu sniegšana Latvijā spēs attīstīties un tai būs pieprasījums tirgū, paredzot to, ka uzņēmums tiek veidots saimnieciskās darbības veikšanai Latvijā, un ārzonu jurisdikcija tiek izvēlēta tikai nodokļu plānošanas optimizācijas nolūkos, nevis kapitāla pārvešanai no Latvijas uz ārzonu vai jebkāda veida nelegālajai darbībai.

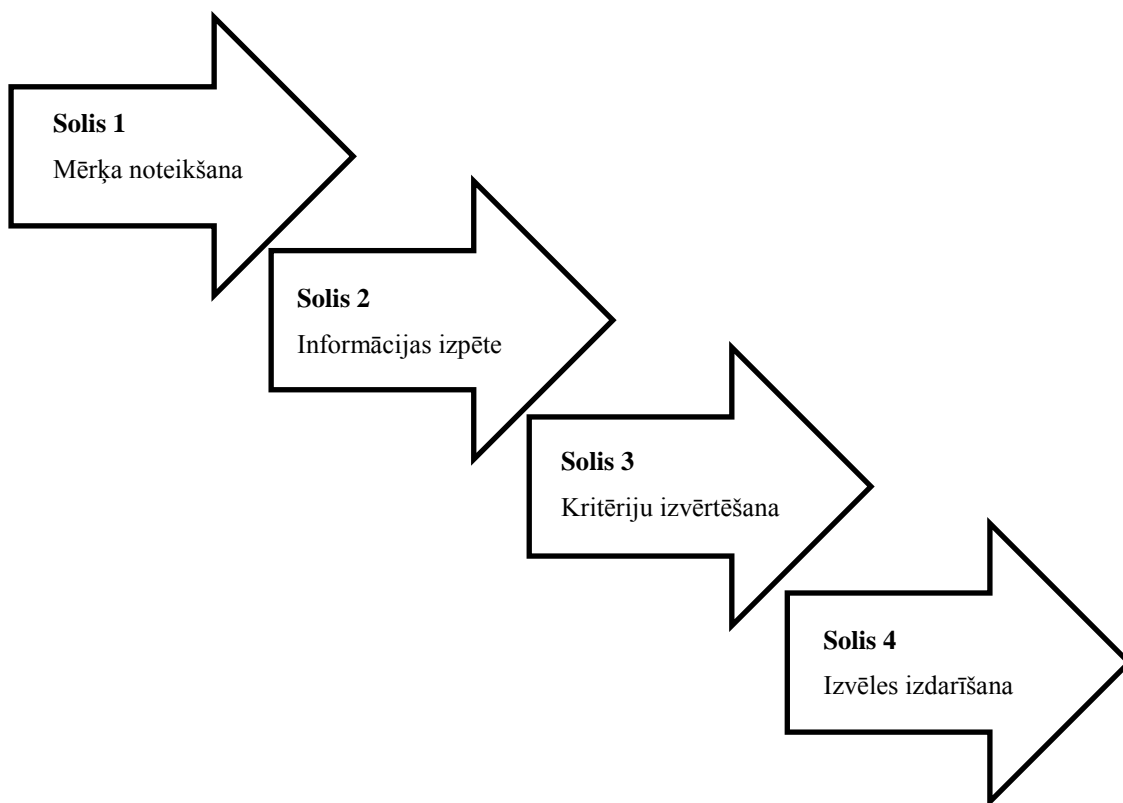
Reklāmas veidošanas pakalpojumu sniegšana Latvijā kā uzņēmējdarbības veids tika izvēlēta autores praktisko uzskatu dēļ, jo, pēc autores domām, reklāmas pakalpojumu industrijai Latvijā ir liels potenciāls, kura ļoti neliela daļa tiek izmantota, tāpēc šo pakalpojumu sniegšanas kvalitāti un arī kvantitāti ir nepieciešams attīstīt.

Uzņēmuma pamatkapitāls tiks aplūkots kā mainīgais lielums atkarībā no valsts vai teritorijas prasībām, šeit, Latvijas un Kaimanu salu likumdošanā paredzēts.

Autore jurisdikcijas izvēli ir izdarījusi, balsoties uz 3.1.attēlā redzamo shēmu, kurā attēlots, kā ir nepieciešams izvēlēties jurisdikciju.

---

¹ Special Economic Zone, New Resident, [tiešsaiste] – [atsauce 21.05.2015]. Pieejams: <http://www.caymannewresident.com/special-economic-zone>

att.3.1. Ārzonas jurisdikcijas izvēles izdarīšanas posmi

Iepriekšējās nodaļās aplūkotā informācija, atsaucoties uz attēlu 3.1., kā priekšnosacījumu izvēlei par labu jurisdikcijas izvēlei pozicionēja sākotnējo kompānijas reģistrācijas mērķa noteikšanu. Uzņēmuma A mērķis par labu uzņēmējdarbības pārcelšanai uz jurisdikciju ir – samazināt nodokļu slogu, lai ietaupītos finansu līdzekļus varētu novirzīt uzņēmuma pakalpojumu sniegšanas produktivitātes paaugstināšanai. Ar pakalpojumu sniegšanas produktivitāti šajā gadījumā autore saprot uzņēmuma darbinieku kvalifikācijas paaugstināšanu dažāda veida apmācībās par reklāmas izveides procesu, inovāciju ieviešanu darbības produktivitātes paaugstināšanai, kā arī nepieciešamības gadījumā ārzemju speciālistu piesaisti.

Kā otrais solis 3.1. attēlā ir minēta pieejamās informācijas izpēte un analīze. Autore šī soļa izpildei pētīja pieejamo informāciju par dažādām ārzonu jurisdikcijām, to pamatprasībām, kā arī to uzņēmējdarbības vidi, lai varētu objektīvi izvērtēt, kura jurisdikcija būtu vispiemērotākā konkrētā uzņēmuma reģistrācijai.

Darba autore jurisdikcijas izvēlei izmantoja visus iepriekšējās darba nodaļās nosauktos kritērijus, kurus nepieciešams apsvērt, izdarot izvēli. Viens no tiem ir jurisdikcijas ģeogrāfiskais izvietojums un vide šajā teritorijā. Pamatojoties uz to, ka pārsvarā visu ārzonu jurisdikciju ieņēmumus veido ienākumi no tūrisma, autore secina, ka Kaimanu salās ir

pievilcīga apkārtējā vide, jo ienākumi no tūrisma industrijas sastāda 42,1%¹ no šīs jurisdikcijas IKP, kurš 2013.gadā bija 3,66 miljardi USD², līdz ar to var secināt, ka infrastruktūra un vide šajā teritorijā ir labi sakārtota un pievilcīga, arī tiem, kuri vēlas reģistrēt savu ārzonu kompāniju.

Atsaucoties uz 2.3.tabulu, ir redzams arī tas, ka Kaimanu salas ir 4.vietā pēc finansu slepenības indeksa ar tā skaitlisko vērtību 1 233,6, kas ļauj būt pārliecinātam, ka kapitāla plūsma tiek ļoti labi aizsargāta ar vietējo likumdošanu, kā arī ārzonu pakalpojumu sniegšana Kaimanu salās ir 4,69% no kopējā globālā mēroga, kas ir tikai par 0,3% mazāka nekā Šveicei, kura tiek uzskatīta par vēsturiski vislielāko ārzonu pakalpojumu sniedzēju globālajā kapitāla tirgū. Tas savukārt ļauj pārliecināties par to, ka šo pakalpojumu struktūra arīdžan ir labi attīstījusies un Kaimanu salām ir liela pieredze šo pakalpojumu sniegšanā, kas rada drošību par savām finansēm un ieguldījumiem šīs jurisdikcijas ietvaros reģistrētajām kompānijām.

No 2.1.tabulas datiem, kuros aplūkotas pamatprasības kompāniju reģistrācijai jurisdikcijās, ir redzams, ka kaimanu salās šīs prasības ir visai zemas, kā arī ikgadējā valsts nodeva 854 USD apmērā nav tik ļoti liela, lai uzņēmums, kurš veic savu uzņēmējdarbību, nevarētu to nosegt.

Atsaucoties uz 3.1. attēlā autores izveidoto shēmu jurisdikcijas izvēlei kā pēdējo soli, kurš nosaukts par izvēles izdarīšanu, autore izvēli izdarīja par labu Kaimanu salām kā ārzonas jurisdikcijai, kurā tiks reģistrēta kompānija.

Darba nākamajā nodaļā autore izvērtēs ārzonas kompānijas Kaimanu salās reģistrācijas izdevīgumu ar nosacījumu, ka uzņēmējdarbība tiks veikta Latvijā.

3.1. Kaimanu salu ārzonas kompānijas reģistrācija

Pēc nepieciešamo soļu izpildes uzņēmuma analīzē un, pamatojoties uz šīs ārzonas faktoru atbilstību labai uzņēmējdarbības videi, kuri ir – pievilcīga apkārtējā vide, augsts ārzonu kompāniju finansu slepenības indekss, kurš ļauj būt pārliecinātam par finansu instrumentu aizsardzību, kā arī faktu, ka šīs valsts ārzonu pakalpojumu apmērs ir pietiekami attīstīts un uzņēmējam vieš uzticību par kvalitatīviem pakalpojumiem, balstoties uz 2.3. tabulā

---

¹ 'A NEW FOCUS' For CAYMAN ISLANDS TOURISM. A revised NTMP for the Cayman Islands: 2009 – 2013, [tiešsaiste] – [atsauce 21.05.2015]. Pieejams: <http://www.google.lv/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0CB4QFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.caymanislands.ky%2Fportals%2F0%2Fdocs%2Ffoi%2Ffinal-ntmp%25282009-13%2529.doc&ei=OrdhVbO7H4H4ygPy2oCIBg&usg=AFQjCNGuUAKzFh5eLnBhdN5QrHNdDuct5g&sig2=nprLdDHIAPygqGqW130fJA&bvm=bv.93990622,d.bGQ>

² Cayman's Facts & Figures, New Resident, [tiešsaiste] – [atsauce 21.05.2015]. Pieejams: <http://www.caymannewresident.com/cayman-islands-facts-figures>

apkopotajiem datiem, Kaimanu salas tika izvēlēta par to jurisdikciju, kurā tiks reģistrēts uzņēmums.

3. soļa, kurš norādīts 3.1. attēlā veikšanas gaitā autore pārlicinājās par to, ka saimnieciskās darbības veikšana reģistrācijas valstī tiešām ir ļoti būtisks noteikums Kaimanu salām kā ārzonu jurisdikcijai, kura piedāvā savus pakalpojumus nerezidentiem. Ierobežojumi, kuri pastāv Kaimanu salās reģistrētajiem uzņēmumiem, ietver tādus faktorus kā tirdzniecības neesamību starp uzņēmumu un Kaimanu salām kā globālā tirgus aktieri, tāpat arī uzņēmumam Kaimanu salās nedrīkst piederēt nekustamais īpašums, taču uzņēmuma patiesie labuma guvēji ir tiesīgi saņemt 5 gadu uzturēšanās atļaujas Kaimanu salās¹.

Kompānijas reģistrācijai nepieciešamie dokumenti ir kompānijas statūti, dibināšanas protokols, kā arī juridiski apstiprināts kompānijas patiesā labuma guvēja paziņojums par to, ka nekāda veida saimnieciskā darbība netiks veikta konkrētās jurisdikcijas ietvaros. Šie visi dokumenti kopā ar uzņēmuma dibināšanas maksu ir jāiesniedz Uzņēmumu reģistrā, kurā arī notiek kompānijas reģistrācija, kā arī sertifikācija. Dibināšanas maksa ārzonu kompānijai Kaimanu salās ir vienāda ar vienas akcijas nominālvērtību².

Nepieciešamais pamatkapitāls kompānijas reģistrācijai ir 1 USD, taču kopējo akciju nominālvērtību summa ir ieteicama 50 000 USD apmērā. No tā, kāda ir šī akciju nominālvērtību summa, tiek aprēķināta arī ikgadējā maksa par kompānijas licences pagarināšanu, tā kā kompānijai tiek piešķirta darbības licence uz gadu. Tāpat arī katru gadu uzņēmumam ir jāiesniedz gada ienākumu pārskats, kas ir obligāta visām ārzonas jurisdikcijā reģistrētām kompānijām. Tāpat arī no akciju kapitāla tiek aprēķināta ikgadējā licences pagarināšanas maksa, kas ir 854 USD kompānijām, kuru akciju kopsummas nominālvērtība nepārsniedz 50 000 USD, tām, kuru akciju kapitāls ir sākot no 50 000 USD līdz 1 milj.USD, gada maksa par licences darbības termiņa pagarināšanu ir 1 220 USD, bet tām, kuru akciju nominālvērtību kopsumma ir no 1 milj. USD līdz 2 milj. USD, licences pagarināšana izmaksā 2 420 USD³. Valūta, kurā veicami darījumi, kā arī finansu līdzekļu atlikumi banku kontos, nav strikti noteikta, taču visas maksas, kas kompānijai rodas saistībā ar Kaimanu salu reģistrācijas izmaksām, ir veicamas USD valūtā⁴.

Kā vēl viena no obligātajām prasībām kompāniju reģistrācijai minama arī juridiskā kompānijas adrese ārzonu jurisdikcijas valstī, taču uzņēmuma faktiskajai adresei ir obligāti jābūt ārpus valsts robežām.

¹ Special Economic Zone, New Resident, [tiešsaiste] – [atsauce 21.05.2015]. Pieejams: <http://www.caymannewresident.com/special-economic-zone>

² Cayman Island Offshore Company, Ocra worldwide, [tiešsaiste] – [atsauce 21.05.2015]. Pieejams: <http://www.ocra.com/jurisdictions/caymanislands.asp#4>

³ Turpat

⁴ Turpat

Kompānija, kura reģistrēta kā nerezidentu kompānija Kaimanu salās, ir atbrīvota no uzņēmuma ienākuma nodokļa nomaksas, kā arī citām nodokļu izmaksām par ieņēmumu pieaugumu, kas var rasties pamatkapitāla pieauguma rezultātā vai arī no citiem ienākumiem kompānijas kontos, kuri arī ir obligāta prasība kompānijām jau tad, kad tiek reģistrēts uzņēmums.

Kompānijas uzņēmējdarbības forma, kas tiek piedāvāta nerezidentiem konkrētajā jurisdikcijā ir Sabiedrība ar ierobežotu atbildību (*Limited Liability*), kurai ir nepieciešams veidot ikgadējās atskaites par uzņēmuma finansēm, ietverot tajā pavadzīmes un līgumus, noslēgtus starp darījumu pusēm, kā arī glabāt tos vismaz piecu gadu garumā un, ja šīs prasības netiek pildītas, tad uzņēmumam tiek piemērots sods 5 000 USD apmērā¹.

Lai skaidrāk varētu izprast kompānijas reģistrācijas Kaimanu salās izdevīgumu, autore savā darbā ir veikusi Kaimanu salu kā potenciālās ārzonas jurisdikcijas SVID analīzi no Latvijas uzņēmēja viedokļa, kurš vēlas reģistrēt savu ārzonu kompāniju Kaimanu salās. Tās rezultāti attēloti 3.1. tabulā.

3.1. tabula

SVID analīze ārzonu kompānijas A reģistrācijai Kaimanu salās

Stiprās puses	Vājās puses
<ul style="list-style-type: none"> • Pievilcīga uzņēmējdarbības vide, arī apkārtējā vide; • Tiešo nodokļu atvieglojumi 100% apmērā; • Netiešo nodokļu atvieglojumi 100% apmērā; • Mazs pamatkapitāls; • Liela finansu līdzekļu apgrozījuma slepenība; • Informācijas slepenība; • Minimālais dibinātāju skaits; • Salīdzinoši liela ārzonu pakalpojumu daļa globālā mērogā. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nokļūšana Kaimanu salās; • Aplikšana ar dubulto nodokli Latvijā; • Ieņēmumu no uzkrājumiem aplikšana ar nodokli.

¹ Cayman Island Offshore Company, Ocra worldwide, [tiešsaiste] – [atsauce 21.05.2015]. Pieejams: <http://www.ocra.com/jurisdictions/caymanislands.asp#4>

Iespējas	Draudi
<ul style="list-style-type: none"> • Termiņuzturēšanās atļaujas iegūšana īsā laika posmā • SEZ uzņēmuma sertifikāts • Nodokļu atvieglojumu rezultātā ietaupīto līdzekļu novirzīšana pakalpojumu attīstīšanai 	<ul style="list-style-type: none"> • Bankas konta atvēršana Latvijā • Noziedzības līmeņa paaugstināšanās Latīņamerikā

Analizējot 3.1. tabulu, var nonākt pie secinājuma, ka ārzonas kompānijas reģistrēšanai ārzonā ir savas priekšrocības, tāpat kā trūkumi. Kā priekšrocības salīdzinājumā ar Latvijas likumdošanu, jo šis uzņēmums A ir Latvijas uzņēmums, tiek minētas:

- Pievilcīga uzņēmējdarbības vide, kas izriet no tā, ka Kaimanu salās ir pievilcīga apkārtējā vide, kas ir būtisks faktors izvēles izdarīšanas procesā;
- Tiešo nodokļu atvieglojums 100% apmērā, kas nozīmē to, ka ārzonas kompānija Kaimanu salās ir pilnībā atbrīvota no uzņēmuma ienākuma un nekustamā īpašuma nodokļu nomaksas, kas arī ir būtisks aspekts uzņēmējam, izvēloties kādu no jurisdikcijām savas kompānijas reģistrācijas procesā;
- Netiešo nodokļu atvieglojums 100% apmērā – šis nodoklis piemērojams par kapitāla apgrozījuma piemērošanu, respektīvi, uzņēmums ir atbrīvots arī no nodokļa nomaksas tajā gadījumā, ja tā ienākumu līmenis ir pieaudzis un kapitāls – palielinājies;
- Mazs pamatkapitāls – atsaucoties uz 2.1. tabulu, Kaimanu salu ārzonu kompāniju reģistrācijai nepieciešamais pamatkapitāls ir 1 USD, kas ir ļoti būtiski uzņēmējam tādā ziņā, ka nav jāreķinās ar to, ka varētu nepietikt līdzekļu kompānijas reģistrēšanai un , tā kā kapitāla palielināšanās nodoklis jurisdikcijā netiek piemērots, tad arī nav jāuztraucas par to, ka nepieciešamības gadījumā kompānijas sākotnējais pamatkapitāls var tikt palielināts;
- Liela finansu līdzekļu slepenība, kuras izvērtēšanas indekss Kaimanu salas ierindo 4. vietā ar slepenības vērtējumu 70% apjomā, pamatojoties uz 15 dažādiem faktoriem, līdz ar to ļauj būt pārliecinātam par to, ka kapitāls un finansu instrumentu plūsma nav tik brīvi pieejama trešajām personām;
- Informācijas apmaiņas slepenība, kas būtībā paredz to, ka trešās personas nevar piekļūt nekādai informācijai par patieso labuma guvēju, līdz ar to tas pasargā arī uzņēmēja konfidencialitātes līmeni;

- Minimālais dibinātāju skaits kompānijas Kaimanu salās reģistrēšanai ir 1, kas paredz vienpersonisku uzņēmuma dibināšanu, arī šeit būtiski pieminams fakts ir tas, ka šī uzņēmuma dibinātājs var būt jebkuras valsts rezidents, kā arī attiecībā uz amatpersonām nav nekādu īpašu prasību par rezidenci, galvenais, lai tā nav Kaimanu salās, jo tad kompānijai tiek piemēroti standarta rezidentu uzņēmuma tarifi;
- Salīdzinoši liela ārzonu pakalpojumu daļa globālā mērogā, kas ļauj būt pārliecinātam par Kaimanu salu kā ārzonu jurisdikcijas pietiekami lielo pieredzi, kā arī pieprasījumu, kas savukārt uzņēmējam rada pārliecinātību par likumdošanas sistēmas efektivitāti, jo, pēc autores domām, ja tā nebūtu pietiekami labi attīstīta, arī Kaimanu salas nebūtu tik populāra jurisdikcija, kur reģistrēt savu ārzonu kompāniju.

Kā vājās puses ārzonu kompānijas reģistrācijai 3.1. tabulā ir norādīti divi punkti, no kuriem viens ir aplikšana ar dubulto nodokli Latvijā un otrs – nokļūšana Kaimanu salās. Dubultā nodokļa aplikšanas kārtība Latvijā ir reglamentēta 15% apjomā no katras transakcijas, kas tiks veikta uz bankas kontu šim uzņēmumam, jo tā juridiskā reģistrācijas adrese ir zemu nodokļu vai beznodokļu teritorijā¹, kā arī, tā kā kompānijas darbība notiek caur pastāvīgās pārstāvniecības biroju Latvijā, šai pārstāvniecībai ir jāmaksā arī uzņēmuma ienākumu nodoklis 15% apmērā².

Kā otrs minēta sarežģītā nokļūšana Kaimanu salās. Šeit konkrēti tas ir domāts nepieciešamības gadījumā, jo visas kompānijas direktoru un amatpersonu sapulces drīkst notikt jebkur, nevies šajā konkrētajā teritorijā. Taču noteikti ir nepieciešams paredzēt izņēmumu gadījumus, kad došanās uz Kaimanu salām būs nepieciešama. Līdz ar to ir jāreķinās ar to, ka ceļojums no Latvijas uz Kaimanu salām aizņems apmēram 30 – 35 stundas, un tā izmaksas svārstīsies apmēros no 1 500 EUR līdz pat 2 500 EUR³.

Kā viens no potenciālajiem draudiem Kaimanu salās reģistrētai kompānijai ir banku kontu atvēršana kādā no Latvijas bankām. Pirmkārt, pēc autores praktiskās pieredzes, Latvijā ir tikai 3 bankas, kuras nodarbojas ar ārzonu klientu apkalpošanu. Otrkārt, bankas Latvijā darbojas pēc „Zini savu klientu” principa, kas paredz finansu instrumentu slepenības samazinājumu. Treškārt, izvērtējot visus iesniegtos dokumentus, bankas izvērtē potenciālos riskus, kuri varētu rasties no šīs ārzonu kompānijas apkalpošanas. Tāpat arī viens no draudiem ir minēta noziedzības līmeņa paaugstināšanās Latīņamerikā. Kaimanu salas atrodas Latīņamerikas apvidū, līdz ar to pastāv iespēja, ka noziedzības līmenis Kaimanu salās varētu paaugstināties,

¹ Likums Par uzņēmumu ienākuma nodokli, pēdējie grozījumi 19.02.2015, [tiešsaiste] – [atsauce 21.05.2015]. Pieejams: <http://likumi.lv/doc.php?id=34094>

² Turpat

³ Aviobiļešu portāls priceline.com, [tiešsaiste] – [atsauce 21.05.2015]

jo, kā zināms, tas pēdējo gadu perspektīvā ir pakāpeniski palielinājies tādās valstīs kā Gvatemala.

Turpretī kā iespējas tiek minētas termiņuzturēšanās atļaujas iegūšana Kaimanu salās, kas paredz sava veida privilēģijas uzņēmējam, kurš fiziski atrodas Kaimanu salu teritorijā, kā arī Speciālās ekonomiskās zonas uzņēmuma sertifikāts. Tāpat arī uzņēmējam rodas iespēja savus ietaupītos līdzekļus novirzīt uzņēmuma pakalpojumu attīstīšanai, paaugstinot to kvalitāti.

No informācijas izpētes un analīzes autore secina, ka uzņēmuma reģistrācijai ārzonā ir savas priekšrocības un trūkumi, taču kopumā reģistrēt kompāniju ārzonā ir izdevīgi.

Lai varētu salīdzināt SIA dibināšanas gaitu Latvijā, autore aplūkos šī paša uzņēmuma dibināšanu Latvijā.

3.2. Mikrouzņēmuma reģistrācija Latvijā

Kā uzņēmuma A uzņēmējdarbības forma šajā gadījumā tiks apskatīts mikrouzņēmums. Lai uzņēmums tiktu klasificēts kā mikrouzņēmums, ir jāizpildās vairākiem kritērijiem: viena darbinieka ikmēneša neto ienākumi nedrīkst pārsniegt 720 EUR, darbinieku skaits nedrīkst būt lielāks par 5¹, salīdzinājumā ar ārzonā reģistrētu kompāniju, kur minimālais skaits ir 1, bet maksimālais darbinieku skaits nav noteikts. Tāpat arī Latvijas uzņēmuma reģistrēšanai ir iespējams izmantot aģentu starpniecību, kuru galvenais pakalpojums ir uzņēmuma reģistrēšana Latvijas Uzņēmumu reģistrā.

Uzņēmuma minimālais reģistrētais pamatkapitāls sastāda vismaz 1 EUR, kā arī ir noteiktas Uzņēmumu ienākuma nodokļu likmes atkarībā no uzņēmuma apgrozījuma – apgrozījuma līdz 7 000 EUR procentu likme ir 9%, bet no 7 000 EUR līdz 100 000 EUR – pirmajos trīs darbības gados 9%, sākot no ceturta – 12%, kā pamatnoteikums mikrouzņēmuma reģistrācijai arīdza ir tas, ka apgrozījums taksācijas perioda pārskata gadā nepārsniedz 100 000 EUR². Šeit ir svarīgi pieminēt, ka Latvijā nav paredzēta tāda likumdošana, kas atbrīvo kādu rezidentu uzņēmumu no Uzņēmuma ienākuma nodokļa nomaksas, jo pat nerezidentu kompāniju pastāvīgajām pārstāvniecībām, kas ir vienīgais iespējamais, tajā skaitā arī ārzonā reģistrētai kompānijai, darbības veids Latvijā, kurš paredz kompānijas faktiskās adreses reģistrēšanu saimnieciskās darbības veikšanas valstī, tāpēc arī tiek aplikts ar nodokli, likums par Uzņēmuma ienākuma nodokli ir saistošs un paredz zināmas

¹ Kapitālsabiedrība, Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra, [tiešsaiste] – [atsauce 22.05.2015]. Pieejams: <http://www.liaa.gov.lv/lv/uznemejdarbibas-abc/uznemuma-registracija/kapitalsabiedriba>

² Komerclikums, <http://likumi.lv/doc.php?id=5490%20>

prasības nodokļu nomaksas kārtībā. Tiesa gan, tās kompānijas, kuras ir reģistrētas kā licencētas kapitālsabiedrības kādā no ārzonām pielīdzināmajās teritorijās Latvijā, kuras ir Rīgas Brīvosta, Ventspils Brīvosta, Liepājas un Rēzeknes speciālās ekonomiskās zonas, izmanto zināmas privilēģijas nodokļu sloga atvieglošanā un maksājamo nodokļu skaitliskajā apjomā, kurš ir zemāks nekā rezidentu kompānijām. Protams, arī tās netiek pilnībā atbrīvotas no nodokļu sloga, atšķirība no rezidentu kompānijām ir tā, ka šajās Latvijas speciālajās ekonomiskajās teritorijās kā to apzīmē darba autore tiek piemērotas samazinātas Uzņēmuma ienākuma nodokļa likmes, kas ir gandrīz 10 reizes zemākas, salīdzinot mikrouzņēmuma 12% nodokli ar Latvijas speciālo ekonomisko teritoriju 1.5% uzņēmuma ienākuma nodokli¹ Uzņēmuma ienākuma nekā rezidentu uzņēmumiem

Mikrouzņēmuma iekļaušanai Uzņēmumu reģistrā ir nepieciešams iesniegt tādus dokumentus kā dibināšanas līgumu, ja kapitālsabiedrības dibinātāji ir vairāki, vai arī lēmumu par sabiedrības dibināšanu, ja dibinātājs ir tikai viens, tāpat arī nepieciešams iesniegt statūtus, dokumentus, kuri pamato pamatkapitāla apmaksu, gadījumos, ja uzņēmumam ir valde vai padome, ir jāiesniedz arī katra valdes locekļa rakstveida piekrišana par ieņemamo amatu, nekustamā īpašuma īpašnieka piekrišana juridiskās adreses reģistrācijai, kā arī kvīts par valsts nodevas apmaksu uzņēmuma iekļaušanai Uzņēmumu reģistrā². Var secināt, ka reģistrēšanai iesniedzamo dokumentu skaits Latvijas uzņēmumam ir apjomīgs, tāpat arī Uzņēmumu reģistrā ir pieejama informācija par uzņēmuma patiesajiem labuma guvējiem, kas būtiski samazina uzņēmuma īpašnieku konfidencialitātes līmeni, arī anonimitāti, jo šī informācija ir publiski un brīvi pieejama trešajām personām. Pēc pieejamās informācijas 2.3. tabulā, ir svarīgi atcerēties, ka Latvijas slepenības vērtējums procentuālā izteiksmē ir 51%, kas to padara par valsti ar mērenu slepenību.

Uzņēmumam arī Valsts ieņēmumu dienestā katru gadu ir jāiesniedz Uzņēmuma ienākumu deklarācija, pēc kuras arī tiek aprēķināti nodokļi, kuri uzņēmumam ir jāsamaksā valstī.

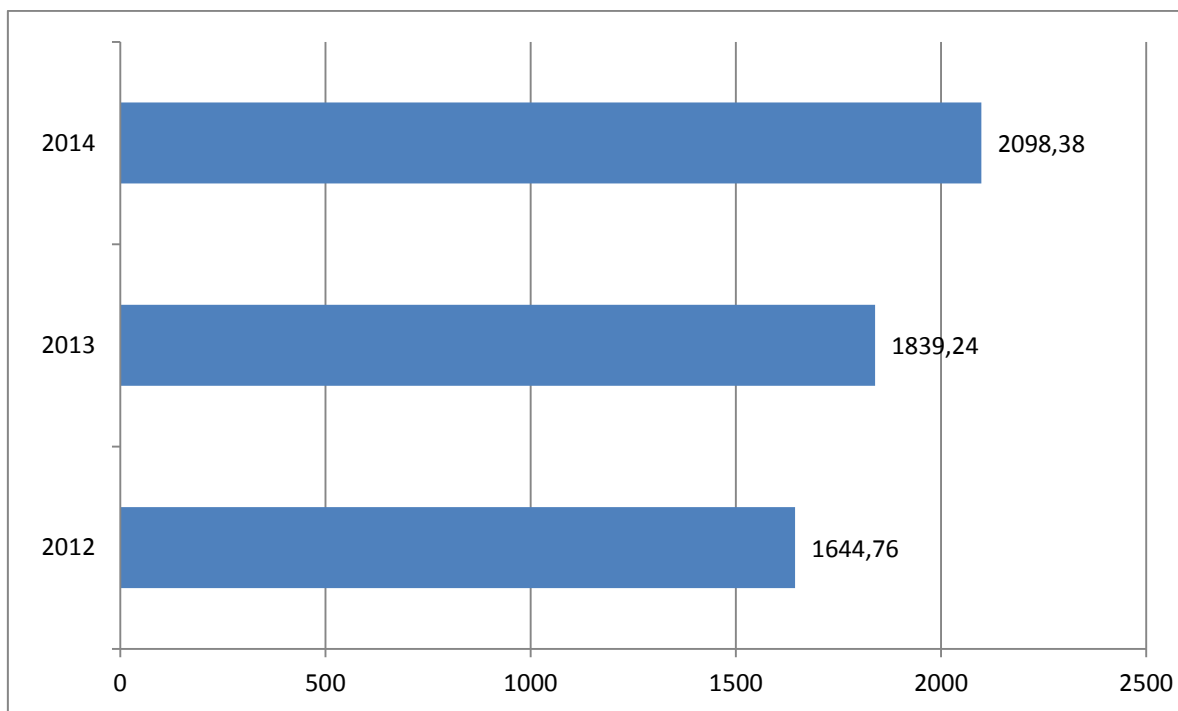
Vērtējot uzņēmuma dibināšanu Latvijā no ārzonu jurisdikciju izvērtēšanas skatupunkta, var secināt, ka apkārtējā vide arīdzan ir pozitīvi vērtējama kā faktors izvēles izdarīšanai uzņēmumu reģistrēt rezidences valstī jeb Latvijā, jo apkārtējā vide ir tik sakārtota

---

¹ Par nodokļu piemērošanu brīvostās un speciālajās ekonomiskajās zonās, LV Republikas likums, pēdējie grozījumi 2014.gada jūlijā, [tiešsaiste] – [atsauce 22.05.2015.]. Pieejams: <http://likumi.lv/doc.php?id=33419>

² Kapitālsabiedrība, Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra, [tiešsaiste] – [atsauce 22.05.2015]. Pieejams: <http://www.liaa.gov.lv/lv/uznemejdarbibas-abc/uznemuma-registracija/kapitalsabiedriba>

un pievilcīga, ka šobrīd tūrisma industrija Latvijā attīstās un tūristu skaits ar katru gadu pieaug kā redzams 3.2.attēlā, kurā aplūkots apkalpoto tūristu skaits¹.

att.3.2. Latvijas viesnīcās un citās tūristu mītnēs apkalpoto tūristu skaits, tūkst.

Pamatojoties uz 3.2. attēlā apkopotajiem datiem darba autore pierāda, ka tūrisma nozare Latvijā tiek attīstīta, jo, salīdzinot 2012. gadā apkalpoto tūristu skaitu Latvijas viesnīcās ar 2014. gada datiem, ir redzams, ka skaits ir palielinājies par 453, 62 tūkstošiem apkalpoto tūristu, turpretī, 2013.gada datus salīdzinot ar 2012.gada datiem, ir redzams, ka šī palielināšanās bija mērāma 194, 48 tūkstošos tūristu, bet laika periodā no 2013.gada līdz 2014.gadam šis pieaugums jau bija 259,14 tūkstoši, kas ir par 64,66 tūkstošiem vairāk nekā iepriekšējo gadu salīdzinājumā. Izvērtējot šo apkalpoto tūristu skaita izmaiņu dinamiku, ir skaidri saprotams, ka ar šiem datiem pamatojama tūrisma nozares kopējā attīstība un, līdz ar tūrisma nozares paplašināšanos un šīs nozares sniegto pakalpojumu piedāvājuma un pieprasījuma palielināšanos, ir arī pamatojama apkārtējās vides pievilcība Latvijā.

Būtiski ir atcerēties Latvijas ieņemamo vietu finansu slepenības indeksa aprēķināšanas tabulā, kas ir pieejams šī darba otrās nodaļas 2.3. tabulā. Latvijas slepenība 2.3. tabulā ir novērtēta ar 51%, kas padara to par mēreni slepenu valsti, tāpat šī indeksa vērtība ir 128,1, bet ārzonu pakalpojumu daļa globālā mērogā sastāda 0,090 % no visa kopējā pasaules mēroga, līdz ar to ir secināms, ka Latvija, pat būdama tikai 53. vietā pēc finansu slepenības valstī, ir

¹ Tūrisms – Galvenie rādītāji, Centrālā statistikas pārvalde, [tiešsaiste] – [atsauce 22.05.2015]. Pieejams: <http://www.csb.gov.lv/statistikas-temas/turisms-galvenie-raditaji-30321.html>

pievilcīga ārvalstu investoriem, kuri izmanto Latvijas sniegtos pakalpojumus kā ārzonu jurisdikcija, kuras darbība, neapšaubāmi, notiek tikai likumā paredzēto teritoriju ietvaros un ar noteikumu, ka šis uzņēmums, kurš tiek reģistrēts konkrētajā teritorijā, kas ir Rīgas vai Ventspils brīvostas vai arī Liepājas vai Rēzeknes speciālās ekonomiskās zonas, veic sava uzņēmuma pārvaldi no savas juridiskās reģistrācijas adreses, kā arī šī saimnieciskā darbība netiek veikta

Tāpat kā Kaimanu salu SVID analīzes veikšanu, autore ir veikusi arī Latvijas kā uzņēmējdarbības reģistrācijas valsts analīzi, lai akcentētu atšķirības starp Latviju un Kaimanu salām.

3.2.tabula

SVID analīze mikrouzņēmuma A dibināšanai Latvijā

<p>Stiprās puses</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eiropas Savienības dalībvalsts • Stabila valsts politiskā un ekonomiskā situācija • 23.vieta Doing Business indeksa novērtējumā • Attīstīta banku sistēma • Pievilcīga uzņēmējdarbības vide 	<p>Vājās puses</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mazs tirgus • Augstas kreditēšanas prasības
<p>Iespējas</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reklāmas tirgus attīstība 	<p>Draudi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Strauji mainīga nodokļu sistēma

Šajā piemērā mikrouzņēmums A tiek skatīts kā rezidentu uzņēmums tā rezidences valstī Latvijā, kur tas ir reģistrēts, tam ir juridiskā adrese rezidences valstī, kā arī saimnieciskā darbība tiek veikta reģistrācijas jeb rezidences valstī.

Kā stiprās puses, kuras ietekmē uzņēmēja lēmuma pieņemšanu par labu uzņēmuma reģistrācijai Latvijā, tiek nosaukts tas, ka Latvija ir Eiropas Savienības dalībvalsts, valstī ir stabila politiskā un ekonomiskā situācija, kas nerada uzņēmējam jebkāda veida riskus, kas saistīti ar valsts iekšējās organizācijas destabilizāciju ilgtermiņa skatījumā. Latvija 2015.gadā

tiek ierindota 23.vietā pēc *Doing business* indeksa, kas parāda to, cik pievilcīga uzņēmējdarbības vide ir valstī, līdz ar to ir secināms un pamatojams fakts, ka Latvijā ir pievilcīga uzņēmējdarbības vide, kā arī, ņemot vērā to, ka viens no faktoriem, kas tiek apskatīts šī indeksa noteikšanas procesā, ir tas, cik viegli ir uzsākt saimniecisko darbību konkrētajā valstī, var teikt, ka, neskatoties uz to, ka Latvijā ir notikušas pārmaiņas, kas negatīvi ir ietekmējušas uzņēmējdarbības uzsākšanas perspektīvas, Latvija tāpat ir ierindojama starp pievilcīgākajām valstīm tieši uzņēmējdarbības veikšanai¹. Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, Latvija pēc ierindotās vietas ir kritusies no 21. uz 23.vietu, taču pēc procentpunktiem šis indekss ir palielinājies, 2015.gadā sastādot 76.73 procentpunktus salīdzinājumā pret iepriekšējā kalendārā gada 76.59 procentpunktiem, kura izaugsme mērāma ar 0.14 procentpunktiem².

Kā nākamā stiprā puse uzņēmējdarbības uzsākšanai Latvijā tiek minēta banku sektora attīstības pakāpe. Banku pakalpojumu klāsts ir plaši attīstīts, piedāvājot klientiem tādas pakalpojumus kā norēķinu konti, maksājumu kartes, noguldījumi, investīcijas, elektroniskie pakalpojumi, inkasācija, kā arī līzings, kreditēšana un uzņēmumu tirdzniecības finansēšana³, turpretī kā vājo pusi minot augstas kreditēšanas prasības gan kā uzņēmējiem, tā arī privātpersonām. Uzņēmumiem kredīts tiek izsniegts tikai uz nodrošinājuma pamata – hipotēkas uz nekustamajiem īpašumiem, komercķīlas uz aktīviem vai galvojumiem, paredzot iespēju arī izvērtēt katru projektu atsevišķi⁴. Lai uzņēmums varētu saņemt kredītu pret nodrošinājumu, tam ir jāiesniedz bankai noteikti finanšu dokumenti, tādi kā biznesa plāns jaunam uzņēmumam vai arī uzņēmumam, kurš darbojas vairāk nekā gadu, pārskata gada finanšu pārskats, kā arī 2 iepriekšējo gadu pārskati un bankas akceptēta vērtētāja nodrošinājuma novērtējums⁵.

Pievilcīga uzņēmējdarbības vide arī ir Latvijas kā potenciālā rezidentu uzņēmuma priekšrocība, jo, atsaucoties uz 3.2. attēlu, ir redzami dati par apkalpoto tūristu skaita izmaiņām, kuros redzams, ka tūristu skaits valstī pieaug ar katru gadu, līdzvērtīgi arī atsaucoties uz pieejamo informāciju par uzņēmējdarbības pievilcīguma noteikšanas indeksu, ir secināms tas, ka Latvija, ieņemot 23.vietu no šī indeksa skatupunkta, ir vērtējama kā uzņēmējdarbības uzsākšanai un veikšanai pievilcīga vide.

---

¹ Ease of Doing Business in Latvia, World Bank Group, [tiešsaiste] – [atsauce 23.05.2015.]. Pieejams: <http://www.doingbusiness.org/data/exploreeconomies/latvia/>

² Turpat

³ Uzņēmumiem, A/S Citadele banka, [tiešsaiste] – [atsauce 23.05.2015.]. Pieejams: <http://www.citadele.lv/lv/business/>

⁴ Kredīts uzņēmumiem, A/S Citadele bankas, [tiešsaiste] – [atsauce 23.05.2015.]. Pieejams: <http://www.citadele.lv/lv/business/financing/invest/>

⁵ Turpat

Balstoties uz to, ka mikrouzņēmums A ir reklāmas pakalpojumu sniegšanas uzņēmums, autore kā vienu no vājajām pusēm ir norādījusi mazu šī pakalpojuma sniegšanu Latvijas tirgū. Uzņēmumu skaits, kuri iedāvā reklāmas pakalpojumus Latvijā 2012.gadā bija 1 707 un nodarbināto skaits – 4 484 cilvēki. Salīdzinājumā ar 2011.gada statistiskajiem datiem, kur reģistrēto uzņēmumu skaits un šajā nozarē nodarbināto skaits bija attiecīgi 1 382 un 3 873¹, reklāmas pakalpojumu uzņēmumu skaits ir pieaudzis, taču joprojām šo pakalpojumu sniegšana nav pietiekami attīstīta. Šo uzņēmumu skaita palielināšanās norāda arī uz to, ka šis pakalpojumu veids ir ar tālāku attīstības perspektīvu, līdz ar to tas atbilst 3.2. tabulā norādītajai iespējai, kura paredz reklāmas pakalpojumu tirgus attīstību.

Kā drauds uzņēmuma saimnieciskās darbības veikšanai Latvijā tiek norādīta strauji mainīga nodokļu sistēma, šeit tieši attiecināma uz mikrouzņēmuma nodokļa piemērošanas izmaiņām pēdējo divu gadu laikā ar paredzamajām izmaiņām divu gadu griezumā līdz 2017.gadam, kad plānots mikrouzņēmuma nodokli palielināt līdz 15%, līdzīgi kā šobrīd ir Uzņēmumu ienākuma nodokļa apmērs kapitālsabiedrībām².

Pēc visu 3.2. tabulā minēto faktoru izvērtēšanas un analīzes, autore secina, ka, lai gan ar lielāku nodokļu slogu, arī mikrouzņēmumiem, salīdzinājumā ar Kaimanu salām, Latvija arī rada labvēlīgu uzņēmējdarbības attīstīšanas vidi rezidentu uzņēmumiem, jo, izvērtējot Latviju pēc tiem kritērijiem, kuri ir īpaši nozīmīgi izvēles izdarīšanai par labu kādai no jurisdikcijām, darba autore secina, ka arī Latvija atbilst visiem šiem kritērijiem, radot pozitīvu iespaidu par tās vides labvēlīgumu, kurš ir līdzvērtīgs ārzonu jurisdikcijām. Kā ļoti būtisks faktors šīs izvēles izdarīšanai tiek minēta jurisdikcijas apkārtējā vide, ar kuru saprotama daba, tieši tāpēc ir svarīgi uzsvērt, ka arī Latvijā daba rada pozitīvu valsts tēlu.

Nākamajā darba nodaļā autore salīdzinās uzņēmuma A Kaimanu salās kā ārzonā reģistrētas kompānijas un Latvijas mikrouzņēmuma izdevīgumu jeb saimnieciskās darbības veikšanas izmaksas kā ārzonu kompānijai, kura veic uzņēmējdarbību Latvijā, tā arī Latvijā reģistrētam mikrouzņēmumam.

---

¹ UZŅĒMĒJDARBĪBAS RĀDĪTĀJI PAKALPOJUMOS, Centrālā statistikas pārvalde, [tiešsaiste] – [atsauce 23.05.2015.].
Pieejams: http://data.csb.gov.lv/pxweb/lv/rupnbuvm/rupnbuvm__ikgad__iekstirdz/TI0112_euro.px/table/tableViewLayout1/?rxid=cdbc978c-22b0-416a-aacc-aa650d3e2ce0

² Nodokļa nomaksas kārtība, Valsts ieņēmumu dienests, 2015, [tiešsaiste] – [atsauce 23.05.2015]. Pieejams: <https://www.vid.gov.lv/default.aspx?tabid=8&id=5826&hl=1>

3.3. Kaimanu salu un Latvijas salīdzinājums

Latvijā uzņēmējdarbības veikšana Kaimanu salās reģistrētajai kompānijai var tikt īstenota ar pārstāvniecību palīdzību, lai tām būtu juridiskais pamats īstenot savu saimniecisko darbību Latvijā. Nepārprotami, arī faktiskais kompānijas birojs tiks reģistrēts Latvijā, kur arī tiks pārvaldīta uzņēmuma A saimnieciskā darbība. Turpmākajā darbā autore izskatīs uzņēmēja finansiālo izdevīgumu kompāniju reģistrācijas salīdzinājumā ārzonā un Latvijā.

Lai apkopotu iepriekšējās nodaļās rakstīto informāciju par kompāniju reģistrāciju un to uzskatāmi parādītu salīdzināšanai, autore ir izveidojusi 3.3.tabulu ar uzņēmuma reģistrācijas faktoru kopsavilkumu.

3.3.tabula

Uzņēmuma A reģistrēšanas faktoru kopsavilkums

Faktors	Kaimanu salas	Latvija
Uzņēmējdarbības vide	pozitīva	pozitīva
Vieta slepenības indeksa tabulā	4	51
Ceļa izdevumi	1 500 EUR – 2 500 EUR	līdz 30 EUR
Uzņēmējdarbības forma	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību	Mikrouzņēmums
Uzņēmuma darbinieku skaits	Minimālais – 1, maksimālais – nav noteikts	Minimālais – 1, maksimālais – 5
Pamatkapitāls	1 USD	1 EUR
Valsts nodeva	1 akcijas nominālvērtība	150 EUR
Gada pārskats	Katru gadu, nav jāiesniedz	Katru gadu + reizi ceturksnī
Apgrozījuma ierobežojums	Nav	Līdz 100 000 EUR

<p>Uzņēmuma ienākuma nodoklis rezidences valstī</p>	<p>0%</p>	<p>9%, ja apgrozījums nepārsniedz 7 000 EUR; 9% pirmajos trīs gados, ja apgrozījums ir no 7 000 EUR līdz 100 000 EUR; 12% sākot ar ceturto mikrouzņēmuma darbības gadu, ja apgrozījums variē starp 7 000 EUR un 100 000 EUR</p>
<p>Papildus taksācija</p>	<p>15% uzņēmuma ienākuma nodoklis no pastāvīgās pārstāvniecības apgrozījuma + 15% nodoklis ienākumiem/ pārskaitījumiem no konta</p>	<p>20% apgrozījumam virs 100 000 EUR</p>
<p>Licences pagarināšanas maksa</p>	<p>854 USD, ja akciju nominālvērtības kopsumma nepārsniedz 50 000 USD; 1 220 USD, ja akciju nominālvērtības kopsumma ir no 50 000 USD līdz 1 milj.USD; 2 420 USD, ja akciju nominālvērtības kopsumma ir no 1 milj. līdz 2 milj. USD</p>	<p>Nav</p>

Balstoties uz 3.3. tabulā pieejamo informāciju, autore, apkopojot iepriekšējās darba nodaļās sniegto informāciju par Kaimanu salām kā ārzonu jurisdikciju un Latviju kā rezidences valsti, secina, ka abās šajās valstīs ir pozitīva uzņēmējdarbības vide jaunu uzņēmumu reģistrācijai, taču Kaimanu salu kapitāla plūsmu slepenība ir augstāka nekā Latvijai, uz ko norāda Kaimanu salu un Latvijas, attiecīgi 4. un 53. vieta, finansu slepenības indeksa tabulā. Ja ārzonā reģistrētās kompānijas īpašniekam rodas situācija, ka ir nepieciešams nokļūt Kaimanu salās saistībā ar uzņēmuma pārvaldīšanu, tad ceļa izdevumi

aviobiļetēm svārstās cenu amplitūdā no 1 500 līdz 2 500 EUR par vienu braucienu, turpretī Latvijā reģistrētam uzņēmumam ceļa izmaksas, kuras saistītas ar uzņēmuma pārvaldību, ir mērāmas apmēram 30 EUR vērtībā, ar noteikumu, ka šīs ceļa izmaksas piemērojamas Latvijas teritorijā.

Arī uzņēmējdarbības formas abos gadījumos ir līdzvērtīgas, tā kā Kaimanu salās uzņēmējdarbības forma ir sabiedrība ar ierobežotu atbildību, turpretī Latvijā tas ir mikrouzņēmums jeb mazkapitāla sabiedrība ar ierobežotu atbildību. Salīdzinot 3.3. tabulā rādītos datus par uzņēmuma minimālo darbinieku skaitu un šī uzņēmuma pamatkapitālu, ir redzams, ka abos gadījumos Kaimanu salu un Latvijas rādītāji ir līdzīgi, jo minimālais uzņēmuma darbinieku skaits ir 1, kā arī minimālais pamatkapitāls ir attiecīgi 1 USD un 1 EUR. Atšķirībā no Kaimanu salām, kur valsts nodeva par kompānijas reģistrāciju atbilst vienas kompānijas akcijas nominālvērtībai, Latvijā valsts nodeva par uzņēmuma iekļaušanu Uzņēmumu reģistrā ir konstanta un sastāda 150 EUR.

Abām valstīm arī ir jāveido gada pārskati par uzņēmuma darbību, taču atšķirība starp Latviju un Kaimanu salām ir tā, ka Latvijā papildus gada pārskatam ir jāiesniedz arī ceturkšņa datu apkopojums, bet Kaimanu salās reģistrētai ārzonas kompānijai veidotie gada pārskati nav jāiesniedz Ieņēmumu dienestā, bet gan piecu gadu garumā jāglabā uzņēmuma ietvaros, lai nepieciešamības gadījumā šos datus varētu uzrādīt atbildīgajām institūcijām. Tāpat arī Kaimanu salās nav noteikts apgrozījuma ierobežojums, par kura pārsniegšanu ir jāmaksā papildu nodoklis, taču Latvijā šī summa ir sākot no 100 000 EUR.

Tā kā Kaimanu salas ir ārzonas kompānija un, pamatojoties uz iepriekšējās nodaļās apkopoto informāciju par ārzonu kompāniju reģistrāciju, ir saprotams, ka uzņēmuma ienākuma nodoklis rezidences valstī ir apliekams ar 0% likmi, turpretī mikrouzņēmumam ar apgrozījumu līdz 7 000 EUR šis nodoklis ir 9% no apgrozījuma, bet, ja apgrozījums svārstās starp 7 000 un 100 000 EUR, tad 9% nodokļa likme mikrouzņēmumam tiek piemērota pirmos trīs taksācijas gadus, bet, sākot no ceturta, šī likme paaugstinās līdz 12%. Abos gadījumos ir piemērojama papildus taksācija, kura ārzonā reģistrētam uzņēmumam mērāma ar 15% kā uzņēmuma ienākuma nodoklis no pastāvīgās pārstāvniecības apgrozījuma un vēl 15% tiek ieturēti no jebkāda veida transakcijām, kas saistītas ar uzņēmuma saimnieciskās darbības veikšanu Latvijas teritorijā, bet mikrouzņēmumam papildu taksācija tiek paredzēta 20% apmērā apgrozījumam, kurš ir virs 100 000 EUR. Kaimanu salās, atšķirībā no Latvijas, ir nepieciešama kompānijas licences pagarināšana, kuras apmērs tiek noteikts atkarībā no emitēto akciju nominālvērtības kopsummas, līdz ar to, ja šī nominālvērtību kopsumma nepārsniedz 50 000 USD, maksa par licences pagarināšanu ir 854 USD, ja akciju nominālvērtību kopsumma svārstās robežās no 50 000 USD līdz 1 milj. USD, tad licences

pagarināšana izmaksās 1 220 USD, bet gadījumā, kad emitēto akciju nominālvērtību kopsumma ir robežās no 1 milj. Līdz 2 milj. USD, licences pagarināšanas maksa ir 2 420 USD.

Analizējot 3.3. tabulā uzrādītos datus, autore sava darba ietvaros secina, ka gan ārzonā reģistrēta kompānija, gan mikrouzņēmums Latvijā savas darbības pamatos ir līdzīgi, tāpat arī dibināšanas noteikumi ir līdzīgi, kā divi izņēmumi ir minami – mikrouzņēmuma valsts nodeva par tā ierakstīšanu Uzņēmumu reģistrā ir 150 EUR un maksimāli noteiktais darbinieku skaits mikrouzņēmumā. Būtiski atšķiras nodokļu slogs mikrouzņēmumam un ārzonā reģistrētās kompānijas pastāvīgajai pārstāvniecībai.

Lai būtu iespējams aplūkot ārzonā reģistrētās kompānijas, kura veic saimniecisko darbību Latvijā, izdevīgumu, autore aprēķinās aptuvenās uzņēmuma A dibināšanas izmaksas no ārzonas kompānijas un Latvijas mikrouzņēmuma skatupunktiem, kā arī pirmā gada ar saimnieciskās darbības veikšanu Latvijā saistītos izdevumus.

Tā kā uzņēmuma dibināšanai ir nepieciešams pamatkapitāls, tad šeit pamatkapitāla summa būs 2 500 EUR (Kaimanu salās kā uzņēmuma reģistrācijas valūta tiek pieļauta jebkura valūta¹). Kaimanu salās reģistrētā kompānija emitē 2 500 akcijas ar katras akcijas nominālvērtību 1 EUR apmērā, līdz ar to valsts nodeva par uzņēmuma iekļaušanu Kaimanu salu Uzņēmumu reģistrā būs 1 EUR, bet Latvijā dibināta mikrouzņēmuma valsts nodeva būs 150 EUR. Tātad kopumā par uzņēmuma reģistrēšanu Kaimanu salās uzņēmējam būs jāmaksā 2 501 EUR, bet mikrouzņēmuma dibināšanas gadījumā šīs izmaksas būs 2 650 EUR. Jau kompānijas reģistrācijas izmaksu aprēķināšanā katram no uzņēmējdarbības veidiem iezīmējas tas, ka valsts nodevas rezultātā Latvijā mikrouzņēmuma reģistrācijai ir nepieciešami līdzekļi, kuru apmērs ir par 149 EUR lielāks nekā ārzonas kompānijas reģistrācijai.

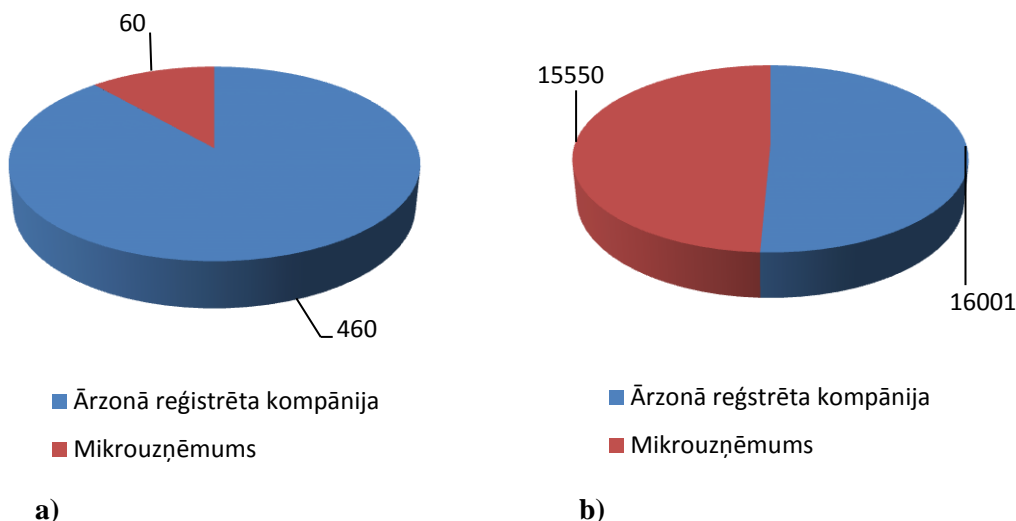
Pieņemot, ka uzņēmuma apgrozījums pirmajā taksācijas gadā ir 10 000 EUR, tālāk tiks aprēķināts uzņēmuma ienākuma nodoklis, kurš katram no uzņēmumiem ir jāmaksā Valsts ieņēmumu dienestam. Latvijas mikrouzņēmuma gadījumā maksājamā nodokļa likme būs 9% un summa – 900 EUR, kuri tiek aprēķināti šādi – $10\,000 * 0.09$. Tā kā ārzonas kompānijas pastāvīgajai pārstāvniecībai Latvijā ir piemērojams SIA uzņēmuma ienākuma nodoklis 15% apmērā, tad izmaksas būs 1 500 EUR, aprēķināmas kā $10\,000 * 0.15$. Šajos aprēķinos iezīmējas tas, ka uzņēmuma ienākuma nodokļa izmaksas ārzonā reģistrētai kompānijai Latvijā būs par 600 EUR lielākas nekā mikrouzņēmumam, līdz ar to mikrouzņēmuma dibināšana, pamatojoties uz mikrouzņēmuma nodokļa likmi ir finansiāli izdevīgāka nekā ārzonā reģistrētās kompānijas pastāvīgās pārstāvniecības izveidošana Latvijā.

---

¹ Jurisdictions chart, Offshore Simple, [tiešsaiste] – [atsauce 23.05.2015]. Pieejams: http://www.offshoresimple.com/offshore_jurisdictions.htm

Pieņemot to, ka pirmajā uzņēmuma A darbības gadā, tas no ārzonas kompānijas viedokļa pārskaitīs dividendes uz uzņēmuma kontu Kaimanu salās 2 000 USD apmērā, savukārt mikrouzņēmums savu darbinieku kvalifikācijas paaugstināšanai piesaistīs ārvalstu speciālistu no ASV, par kura pakalpojumiem maksās viņam uz viņa ASV bankā esošo kontu 2 000 USD atlīdzību. Tā kā no ārzonā reģistrēta konta jebkādas transakcijas tiek apliktas ar 15% nodokli, neņemot vērā pārskaitījumu izmaksas, tad, pieņemot, ka Latvijā šim uzņēmumam ir nerezidentu bankas konts un, kā ārzonā reģistrētam uzņēmumam, šis konts ir atvērts bankā C, jo tā ir viena no bankām, kura nodarbojas ar ārzonu kompāniju apkalpošanu, bankas ieturētā maksa par pārskaitījumu USD uz Kaimanu salām no nosūtītāja konta tiks ieturēta 160 USD apmērā, pamatojoties uz to, ka maksa par pārskaitījumu USD uz citas valsts banku tiek aprēķināta kā 0.2% no maksājuma summas (minimālais – 60USD) un, tā kā naudas līdzekļi tiek sūtīti uz Kaimanu salām, kas ir ārzona, tad vēl no bankas puses tiek iekasēta komisija 100 USD apmērā, kopumā bankas komisija par 2 000 USD pārskaitījumu būs 160 USD, turpretī mikrouzņēmums par ASV speciālista pakalpojumiem samaksās tikai 60 USD, kas nozīmē to, ka ārzonu kompānijai ir jāmaksā par 100 USD vairāk nekā rezidentu kompānijai. Tā kā 3.3. tabulā ir minēts, ka no ārzonā reģistrētas kompānijas transakcijām tiek ieturēts papildus 15% nodoklis, tas nozīmē, ka par 2 000 USD pārskaitīšanu uz Kaimanu salām kompānijai vēl papildus būs jāmaksā Valsts ieņēmumu dienestam 300 USD, kura summa tiek aprēķināta kā $2\,000 * 0.15$. Līdz ar to maksa par 2 000 EUR pārskaitījumu būs 460 USD ārzonā reģistrētai kompānijai un par 400 USD mazāk – Latvijā reģistrētam mikrouzņēmumam.

Līdz ar to aprēķinot kopējās izmaksas uzņēmumu dibināšanai un saimnieciskās darbības veikšanai, pieņemot, ka gada laikā katrs no uzņēmumiem ir veicis tikai vienu pārskaitījumu uz ārzemēm, ārzonā reģistrētam uzņēmumam un Latvijā reģistrētam mikrouzņēmumam ir apskatāmas darba autores veidotajā 3.3. attēlā, kur a) sadaļā attēloti izdevumi USD valūtā, bet b) sadaļā – EUR.

att.3.3. Aptuvenie kompānijas reģistrācijas un pirmā gada izdevumi uzņēmumā A kā ārzonu kompānijai un Latvijas mikrouzņēmumam¹

Pēc veiktās aptuveno izmaksu analīzes par uzņēmuma A izmaksām reģistrācijai un pirmajā uzņēmējdarbības gadā kā ārzonā reģistrētai kompānijai, kura veic savu saimniecisko darbību Latvijā caur pastāvīgo pārstāvniecību, un Latvijā dibināta un reģistrēta mikrouzņēmumam, autore var secināt, ka ārzonas kompānijas uzņēmējdarbības veikšana nav finansiāli izdevīga uzņēmējam Latvijā, jo tā tiek aplikta ar papildus nodokli, kas zināmā mērā ietekmē izmaksu paaugstināšanos, tāpat arī banku tarifi ārzonu kompāniju pārskaitījumiem nav finansiāli izdevīgi. Turpretī Latvijā dibināts mikrouzņēmums, neskatoties uz lielāku valsts nodevu reģistrācijas valstī, kā arī rezidences valstī uzlikto nodokļu slogu, ir finansiāli izdevīgs uzņēmējdarbības veikšanai Latvijas teritorijā, tā kā aprēķinātās aptuvenās izmaksas EUR ir par 451 naudas vienību mazākas nekā ārzonā reģistrētai kompānijai, kura savu uzņēmējdarbību veic Latvijā, USD valūtā šīs izmaksas mikrouzņēmumam ir par 400 USD mazākas nekā ārzonā reģistrētai kompānijai.

¹ Darba autores izveidots attēls, balstoties uz veiktajiem aprēķiniem

SECINĀJUMI UN PRIEKŠLIKUMI

1. Globalizācija ir vērtējama kā process, kurš savā būtībā paredz dažādu reģionu tuvināšanos viens otram, kā rezultātā tie kļūst aizvien ciešāk saistīti, taču tajā pašā laikā arī atkarīgāki viens otra. Netiešā valstu atkarība kļūva par globalizācijas problēmu, veicinot valstu atkarību no tirdzniecības, ārvalstu kapitāla un pasaules finanšu tirgus, kas kalpo par priekšnoteikumu ārzonu rašanās procesam;
2. Ārzonu jurisdikcijas ir autonomas vai daļēji autonomas teritorijas ar vājiem tiesiskajiem regulējumiem, zemiem nodokļiem vai to neesamību, kuru ienākumu struktūru veido ienākumi no eksporta, ārzonu pakalpojumu sniegšanas, kā arī būtisku visu šo teritoriju ienākumu daļu veido ieņēmumi no tūrisma nozares;
3. Nodokļu plānošanas optimizācijas attīstība sekmēja ārzonu jurisdikciju un tām secīgi pakārtoto ārzonu finanšu centru izveidošanos, kuru pakalpojumi tika izmantoti galvenokārt to finanšu slepenības nodrošināšanas spējas dēļ, kas kļuva par ļoti svarīgu faktoru starptautiskā biznesa attīstības procesā, jo valstu valdības mēģināja samazināt finanšu slepenību valstī, lai iegūtu lielāku kontroli pār kapitāla plūsmām;
4. Ārzonu jurisdikcijas ir ar augstu slepenības līmeni, taču tas nav to cenu ietekmējošais faktors. Ārzonu kompāniju reģistrēšanas izmaksas ir saistāmas ar to ģeogrāfisko atrašanās vietu, līdz ar to tās jurisdikcijas, kuras atrodas Latīņamerikas reģionā, ir ar zemākajām cenām, jo tajā apvidū ir augsts noziedzības līmenis.
5. Jurisdikciju prasības ārzonu kompāniju reģistrēšanai ir liberālas, kuras neprasa lielus finanšu ieguldījumus, kā arī lielu darbaspēka apjomu kompānijas reģistrēšanai, taču visu jurisdikciju pamatprasība ārzonas kompānijas reģistrēšanai ir saimnieciskās darbības neveikšana konkrētās teritorijas ietvaros.
6. Kaimanu salas ir izdevīga jurisdikcija uzņēmuma kā ārzonas kompānijas reģistrēšanai, jo tās likumdošana attiecībā uz ārzonā reģistrētajām kompānijām ir liberāla, paredzot pilnīgu atbrīvošanu no nodokļu nomaksas tās teritorijā, ar noteikumu, ka nekāda veida saimnieciskā darbība netiek veikta šajā teritorijā, kā arī uzņēmumam nepieder nekustamais īpašums Kaimanu salās. Tāpat arī pamatprasības attiecībā uz ārzonas kompānijas reģistrēšanu ir veidotas tā, lai katram uzņēmējam, kurš vēlas reģistrēt ārzonas kompāniju Kaimanu salās, būtu iespēja to izdarīt.
7. Ārzonās reģistrēto kompāniju saimnieciskā darbība Latvijā nav finansiāli izdevīga no uzņēmuma skatupunkta, jo tā tiek veikta caur pastāvīgās pārstāvniecības kā starpnieka starp uzņēmumu un tā klientiem palīdzību, kas tiek aplikta ar Uzņēmuma ienākuma

nodokli 15% apjomā no tās apgrozījuma, kā arī visas veiktās transakcijas no bankas konta arī tiek apliktas ar tādu pašu nodokļa apmēru – 15%. Tāpat arī bankas konta atvēršana Latvijā ārzonā reģistrētai kompānijai var radīt grūtības, tā kā Latvijā ir tikai 3 bankas, kuras nodarbojas ar ārzonu kompāniju apkalpošanu.

8. Latvijas uzņēmējam izdevīgāk ir rezidences valstī reģistrēt savu mikrouzņēmumu saimnieciskās darbības veikšanai, jo to ienākuma nodoklis nav lielāks kā 9% uzņēmuma pirmajos trīs darbības gados, kas uzņēmējam ļauj ietaupīt daļu finanšu līdzekļu, kurus ir iespējams ieguldīt uzņēmuma attīstībā, paaugstinot tā produktivitāti un arī darbinieku kvalifikāciju bez papildus finanšu līdzekļu piesaistīšanas vai arī to mazāku apjomu.

Priekšlikumi

1. Finanšu un ekonomikas ministrijām

Valsts slepenības līmeņa paaugstināšana, padarot uzņēmumu un privātpersonu iesniedzamos dokumentus, kas saistīti ar finanšu līdzekļu apjomu, piemēram, gada ienākumu deklarācijas, pieejamas tikai Valsts ieņēmumu dienestam nodokļu apmēra aprēķināšanai, rēķinoties ar izrietošo no tā korupcijas risku, laicīgi nodrošinoties pret tā izpausmēm ar Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja palīdzību, pastiprinot tā funkcijas uzraudzības jomā;

2. Finanšu ministrijai

Samazināt uzņēmuma ienākuma nodokli jauniem uzņēmumiem līdz 6% pirmajiem trīs šo uzņēmumu saimnieciskās darbības veikšanas gadiem, izdarot grozījumus Latvijas Republikas likumā „Par uzņēmumu ienākuma nodokli”. Ar šo grozījumu izdarīšanu un nodokļa apmēra samazināšanu ļaujot uzņēmējiem ietaupītos līdzekļus ieguldīt uzņēmuma attīstībā, paaugstinot to kvalifikāciju, un ar šiem ieguldījumiem uzņēmējdarbības attīstībā sekmēt uzņēmumu ražošanas produktivitāti, to paaugstinot.

IZMANTOTĀS LITERATŪRAS SARAKSTS

Likumi un noteikumi

1. Komerclikums, LR Saeima, 2002, [tiešsaiste] – [atsauce 20.05.15.]. Pieejams:
<http://likumi.lv/doc.php?id=5490%20>
2. Likums Par uzņēmumu ienākuma nodokli, pēdējie grozījumi 19.02.2015, [tiešsaiste] – [atsauce 21.05.2015]. Pieejams: <http://likumi.lv/doc.php?id=34094>
3. „Noteikumi par zemu nodokļu vai beznodokļu valstīm un teritorijām”, MK Noteikumi Nr.276, 2001.gada 26.jūnijs, [tiešsaiste] – [atsauce 17.05.2015]. Pieejams:
<http://likumi.lv/doc.php?id=25839>
4. Par nodokļu piemērošanu brīvostās un speciālajās ekonomiskajās zonās, LV Republikas likums, pēdējie grozījumi 2014.gada jūlijā, [tiešsaiste] – [atsauce 22.05.2015.]. Pieejams:
<http://likumi.lv/doc.php?id=33419>

Publikācijas un zinātniskie raksti

1. 'A NEW FOCUS' FOR CAYMAN ISLANDS TOURISM. A revised NTMP for the Cayman Islands: 2009 – 2013, [tiešsaiste] – [atsauce 21.05.2015]. Pieejams:
<http://www.google.lv/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0CB4QFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.caymanislands.ky%2Fportals%2F0%2Fdocs%2Ffoi%2Ffinal-ntmp%25282009-13%2529.doc&ei=OrdhVbO7H4H4ygPy2oCIBg&usq=AFQjCNGuUakzFh5eLnBhdN5QrHNdDuct5g&sig2=nprLdDHIAPygqGqW130fJA&bvm=bv.93990622,d.bGQ>
2. **Bahman Bahrami**, A look at outsourcing offshore, Comepetitiveness Rewiev: An International Business Journal, Vol. 19 Iss 3, 2009, Emerald Group Publishing Limited, p 212 – 213, [LU datubāzes, tiešsaiste] – [atsauce 05.05.2015]. Pieejams:
<http://www.emeraldinsight.com/doi/abs/10.1108/10595420910962089>
3. **Booijink L., Weyzig F.**, IDENTIFYING TAX HAVENS AND OFFSHORE FINANCE CENTRES, Tax Justice Network Briefing paper, 2007, [tiešsaiste] – [atsauce 05.05.2015.]. Pieejams:
http://www.taxjustice.net/cms/upload/pdf/Identifying_Tax_Havens_Jul_07.pdf
4. **Christensen J.**, The looting continues: tax havens and corruption, 2011, Critical perspectives on international business, Vol. 7 Iss 2 pp. 177 – 196, Emerald Group

- Publishing Limited, 177. lpp., [tiešsaiste] – [atsauce 05.05.2015]. Pieejams: <http://dx.doi.org/10.1108/17422041111128249>
5. **Crime and Violence in Central America: A Development Challenge**, World Bank, 2011, pp 1, [tiešsaiste] – [atsauce 20.05.2015]. Pieejams: http://siteresources.worldbank.org/INTLAC/Resources/FINAL_VOLUME_I_ENGLISH_CrimeAndViolence.pdf
  6. **Fichtner J.**, Privateers of the Caribbean: The Hedge Funds–US–UK–Offshore Nexus, 2011, [tiešsaiste] – [atsauce 20.05.2015]. Pieejams: <http://cch.sagepub.com/content/18/1/37.full.pdf+html>
  7. **Frīdenfelds V.**, Ofšors. Darbība un pielietojuma mehānismi, Preses nams, 2001, 104 lpp.
  8. **Gravelle J.G.**, Tax Havens: International Tax Avoidance and Evasion, Congressional Research Service Report, 2015, [tiešsaiste] – [atsauce 10.05.2015]. Pieejams: <https://www.fas.org/sgp/crs/misc/R40623.pdf>
  9. **Kudrle, R.T.**, Did blacklisting hurt the tax havens?, *Journal of Money Laundering Control*, Vol. 12 Iss 1, Emerald Group publishing Limited, 2009, pp 33 - 49, [tiešsaiste] – [atsauce 16.05.2015.]. Pieejams: <http://dx.doi.org/10.1108/13685200910922633>
  10. **Ryszard Piasecki Miron Wolnicki**, (2004), "The evolution of development economics and globalization", *International Journal of Social Economics*, Vol. 31 Iss 3 pp. 300-314, [tiešsaiste] – [atsauce 05.05.2015.]. Pieejams: <http://dx.doi.org/10.1108/03068290410518274>
  11. **Simser J.**, Tax Evasion and avoidance typologies, *Journal of Money Laundering Control*, Vol. 11 Iss 2 pp. 123 – 134, 2008, 124.lpp., [tiešsaiste] – [atsauce 05.05.2015.]. Pieejams: <http://dx.doi.org/10.1108/13685200810867456>
  12. **Vashistha Atul, Vashistha Avinash**, The Offshore Nation: strategies for success in global outsourcing and offshoring, McGraw-Hill, 2006, 252 pp
  13. **Zoromé A.**, Concept of Offshore Financial Centers: In Search of an Operational Definition, International Monetary Fund, 2007, 34 lpp. [tiešsaiste] – [atsauce 07.05.2015]. Pieejams: <https://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2007/wp0787.pdf>
  14. **Горбунов А.Р., Сорокин Д.Б., Чанов А.В., Кириленко З.Б., Корчмар Л.Л., Кулыба И.В., Лубченков Ю.Н., Новиков С.И., Рябчук А.В.**, Оффшорные фирмы в международном бизнесе: принципы, схемы, методы, Москва : ДС Экспресс Инк., Евразийский регион , 1997, 368 стр.
  15. **Корнеева Е.И.**, ОФШОРНЫЙ МИР. ВЗГЛЯД ИЗНУТРИ, ЗАО Издательство Экономика, 2001, 318 стр.

16. **Логачёв С.В., Боева О.Ю., Терентьева З.М.,** ОФФШОРНЫЕ И НЕОФФШОРНЫЕ ЮРИСДИКЦИИ ЕВРОПЫ, АМЕРИКИ, АЗИИ, АФРИКИ И ОКЕАНИИ. Практическое руководство по учреждению и налогообложению иностранных предприятий., ОАО ПФ Красный Пролетарий, 2007, 390 стр.
17. **Пеппер Дж.,** Практическая энциклопедия международного налогового и финансового планирования, Издательский Дом ИНФРА-М, 1998, 228 стр.
18. **Туник И, Поляков В.,** Оффшоры: пособие по увеличению прибыли., СПб.:Питер Пресс, 2008, 233 стр.
19. **Шевчук Д.А.,** Оффшоры: инструменты налогового планирования, ГроссМедиа, РОСБУХ, 2008, 200с.
20. **Чашин А.Н.,** Оффшорные зоны: правовое регулирование, Москва: Дело и Сервис, 2010, 64 стр.

Statistiskie dati

1. **Fichtner J.,** Offshore-Intensity Ratio, 2011, [tiešsaiste] – [atsauce 21.05.2015]. Pieejams: <http://www.jfichtner.net/offshore-intensity-ratio/>
2. Financial Secrecy Index 2013. Methodology, Tax Justice Network, [tiešsaiste] – [atsauce 20.05.2015]. Pieejams: <http://financialsecrecyindex.com/PDF/FSI-Methodology.pdf>
3. High-risk and non-cooperative jurisdictions, Financial Action Task Force, [tiešsaiste] – [atsauce 20.05.2015]. Pieejams: <http://www.fatf-gafi.org/topics/high-riskandnon-cooperativejurisdictions/>
4. International Overseas Services INC., Classic Offshore Jurisdictions, [tiešsaiste] – [atsauce 16.05.2015.]. Pieejams: <https://www.ioserv.com/en/jurisdictions/offshore/>
5. Jurisdictions chart, Offshore Simple, [tiešsaiste] – [atsauce 23.05.2015]. Pieejams: http://www.offshoresimple.com/offshore_jurisdictions.htm
6. Ease of Doing Business in Latvia, World Bank Group, [tiešsaiste] – [atsauce 23.05.2015.]. Pieejams: <http://www.doingbusiness.org/data/exploreeconomies/latvia/>
7. Locational banking statistics, Bank for International Settlements, [tiešsaiste] – [atsauce 21.05.2015]. Pieejams: <http://www.bis.org/statistics/bankstats.htm?m=6|31|69>
8. Offshore Company Incorporation Costs, Offshore Company, [tiešsaiste] – [atsauce 20.05.2015.]. Pieejams: <http://www.offshorecompany.com/company/companycosts.asp>
9. Secrecy Indicators, Tax Justice Network, [tiešsaiste] – [atsauce 20.05.2015.]. Pieejams: <http://financialsecrecyindex.com/methodology>

10. Tūrisms – Galvenie rādītāji, Centrālā statistikas pārvalde, [tiešsaiste] – [atsauce 22.05.2015]. Pieejams: <http://www.csb.gov.lv/statistikas-temas/turisms-galvenie-raditaji-30321.html>
11. Uzņēmumu reģistra un komercreģistra subjektu reģistrācijas dinamika sadalījumā pēc to uzņēmējdarbības formas, Lursoft statistika, [tiešsaiste] – [atsauce 20.05.15.]. Pieejams: https://www.lursoft.lv/lursoft_statistika/?&id=15

Interneta resursi

1. Ārzonu finanšu centri un korupcija. Informatīvs materiāls KNAB izmeklētājiem, Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs, 2006, lpp. 6 - 7 [tiešsaiste] – [atsauce 20.05.2015]. Pieejams: http://www.knab.gov.lv/uploads/free/dinicola_arzonas_lv.pdf
2. Cayman Island Offshore Company, Odra worldwide, [tiešsaiste] – [atsauce 21.05.2015]. Pieejams: <http://www.ocra.com/jurisdictions/caymanislands.asp#4>
3. Cayman's Facts & Figures, [tiešsaiste] – [atsauce 21.05.2015]. Pieejams: <http://www.caymannewresident.com/cayman-islands-facts-figures>
4. **Collins M.**, The Pros and Cons of Globalization, 2015, Forbes, [tiešsaiste] – [atsauce 05.05.2015]. Pieejams: <http://www.forbes.com/sites/mikecollins/2015/05/06/the-pros-and-cons-of-globalization/>
5. Jurisdictions, Offshore Simple, [tiešsaiste] – [atsauce 16.05.2015]. Pieejams: http://www.offshoresimple.com/offshore_jurisdictions.htm
6. Kapitālsabiedrība, Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra, [tiešsaiste] – [atsauce 22.05.2015]. Pieejams: <http://www.liaa.gov.lv/lv/uznemejdarbibas-abc/uznemuma-registracija/kapitalsabiedriba>
7. Kredīts uzņēmumiem, A/S Citadele bankas, [tiešsaiste] – [atsauce 23.05.2015]. Pieejams: <http://www.citadele.lv/lv/business/financing/invest/>
8. **Liberte V.**, Kā latviešu uzņēmējam izmantot ārzonas nodokļu plānošanā, Forbes, 2010. gada jūnijs, [tiešsaiste] – [atsauce 05.05.2015]. Pieejams: <http://bdotax.lv/publikacijas/vita-liberte-ka-latviesu-uznemejam-izmantot-arzonas-nodoklu-planosana>
9. Nodokļa nomaksas kārtība, Valsts ieņēmumu dienests, 2015, [tiešsaiste] – [atsauce 23.05.2015]. Pieejams: <https://www.vid.gov.lv/default.aspx?tabid=8&id=5826&hl=1>
10. Special Economic Zone, New Resident, [tiešsaiste] – [atsauce 21.05.2015]. Pieejams: <http://www.caymannewresident.com/special-economic-zone>

11. Tūrisma un viesmīlības terminu skaidrojošā vārdnīca, 2008, [tiešsaiste] – [atsauce 05.05.2015].Pieejams:<http://termini.lza.lv/term.php?term=globaliz%C4%81cija&list=globaliz%C4%81cija&lang=LV>
12. What is the Coordinated Portfolio Investment Survey (CPIS)?, International Monetary Fund, [tiešsaiste] – [atsauce 21.05.2015]. Pieejams: <http://datahelp.imf.org/knowledgebase/articles/505725-what-is-the-coordinated-portfolio-investment-surve>
13. Who we are, Financial Action Task Force, [tiešsaiste] – [atsauce 20.05.2015]. Pieejams: <http://www.fatf-gafi.org/pages/aboutus/>
14. UZŅĒMĒJDARBĪBAS RĀDĪTĀJI PAKALPOJUMOS, Centrālā statistikas pārvalde, [tiešsaiste] – [atsauce 23.05.2015.]. Pieejams: http://data.csb.gov.lv/pxweb/lv/rupnbuvm/rupnbuvm__ikgad__iekstirdz/TI0112_euro.px/table/tableViewLayout1/?rxid=cdbc978c-22b0-416a-aacc-aa650d3e2ce0
15. Uzņēmumiem, A/S Citadele banka, [tiešsaiste] – [atsauce 23.05.2015]. Pieejams: <http://www.citadele.lv/lv/business/>

Bakalaura darbs „Ārzonu jurisdikcijās reģistrēto kompāniju izveides izdevīgums” izstrādāts LU Ekonomikas un vadības fakultātē Starptautiskās ekonomikas un biznesa katedrā.

Ar savu parakstu apliecinu, ka pētījums veikts patstāvīgi, izmantoti tikai tajā norādītie informācijas avoti un iesniegtā darba elektroniskā kopija atbilst izdrukai.

Autors: *Kristīne Ziemele* _____

Rekomendēju / nerekomendēju darbu aizstāvēšanai

Vadītājs: profesors Dr. ekon. *Grigorijs Oļevskis* _____ __.05.2015.

Recenzents: docents Dr.ekon. *Baiba Šavriņa*

Darbs iesniegts Starptautiskās ekonomikas un biznesa katedrā __.05.2015.

Dekāna pilnvarotā persona: studiju metodiķe Larisa Staņuka _____

Darbs aizstāvēts gala pārbaudījuma komisijas sēdē

___.06.2015. prot. Nr. ____.

Komisijas sekretārs: lektors E.Fortiņš _____

(personiskais paraksts un atšifrējums)